

JAN TESSEL & MARIEKE REICHWEIN

HALLO MARIEKE

CORRESPONDENTIE JUNI-DECEMBER 2025

MONNICKENDAM - BEIJING / DEN HAAG

Hallo Marieke
Correspondentie juni - december 2025
Monnickendam - Beijing / Den Haag

Jan Tessel & Marieke Reichwein

© 2025 Stichting Uitgeverij Leimali

ISBN 9789083651002

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, geluidsband, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de Stichting Uitgeverij Leimali.

Contactgegevens: hallomarieke@leimali.com.

Foto op de voorkant: Witte stupa van de Miaoying Tempel, Beijing

****Disclaimer****

Deze briefwisseling is persoonlijk van aard en bevat meningen,
herinneringen en observaties die niet per se feitelijk of actueel zijn.

De inhoud is geschreven vanuit het moment.

Het is niet bedoeld als feitelijk verslag of professioneel advies.

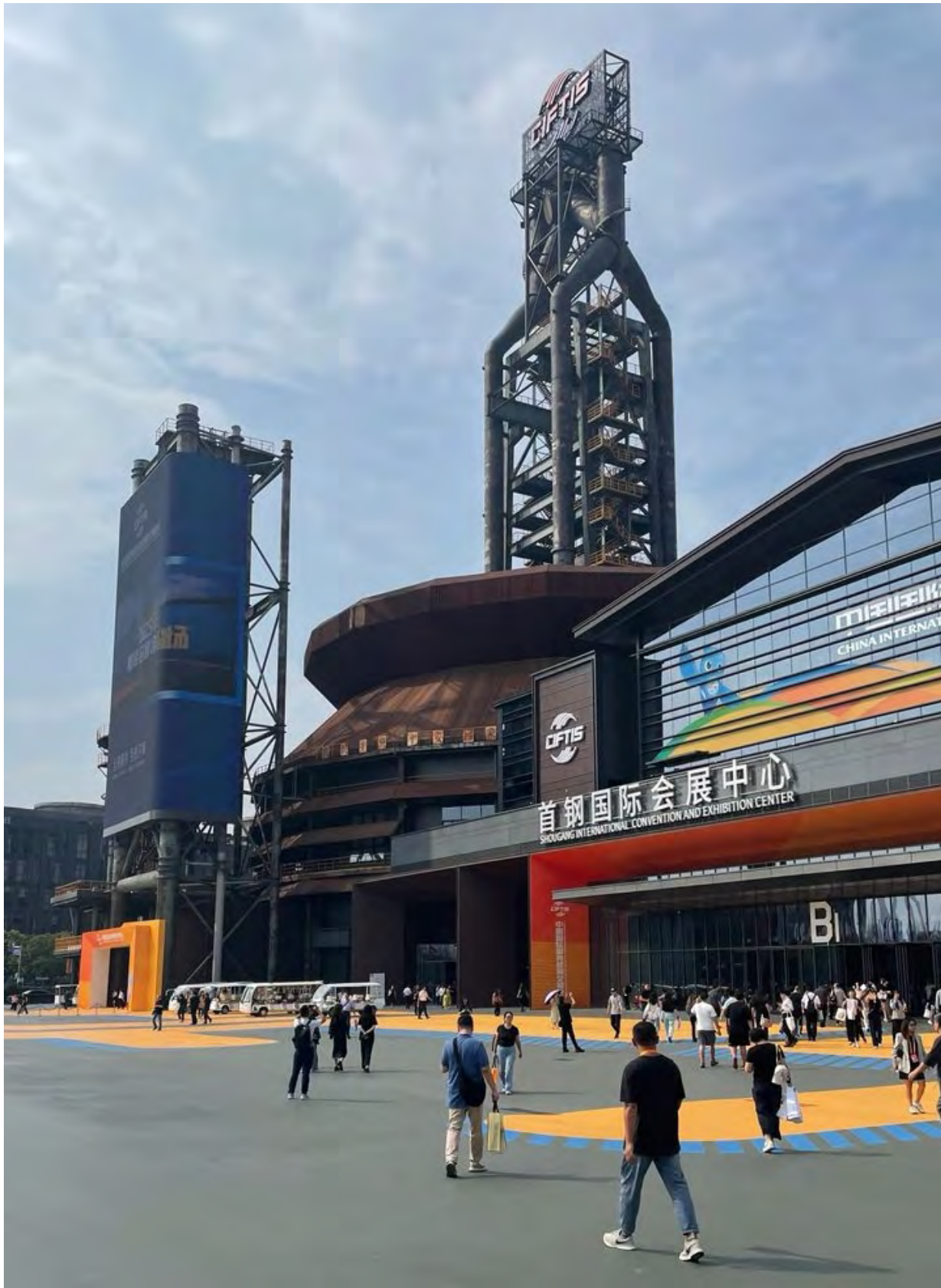

Foto: Shougang International Convention and Exhibition Center, Beijing

INHOUD

INTRODUCTIE	6
ZELDZAME AARDMETALEN & AARDIG	7
VOORKEUR VOOR HANDELSOORLOG	8
ACHTERSTALLIG ONDERHOUD	9
DEMOGRAFISCHE ZWAARTEPUNTEN	11
EEN HUIS VOL	12
OVERWINNING OP HET FASCISME	14
GIFTIS & TATA	16
AMICUS CURIAE	18
RONDWOELEN	19
KRANTEN VERWORDEN TOT WEEKBLADEN	21
NEXPERIA DEBACLE	23
MO YAN = SPRAKELOOS	25
KRIJGSKUNST	27
TENSLOTTE	28

INTRODUCTIE

Hallo Marieke is een vervolg op de bundel Beste Jan (2020-2025). Het zijn bundels van brieven die Jan Tessel en Marieke Reichwein sinds oktober 2020 aan elkaar schrijven. Ze hebben elkaar ontmoet in Beijing, een jaar of 35 geleden. Jan kwam als landbouw-ecoloog in 1982 naar Beijing en werkte meermaals voor langere tijd op het platteland in China tot 2018. Marieke studeerde in 1984 in Shanghai aan de Fudan Universiteit.

Jan heeft jarenlang in het buitenland gewerkt en verblijft nu in Monnickendam. Marieke keerde in 2023 terug naar Nederland vanuit China.

De bundel Beste Jan zijn 83 (!) brieven over een periode van vijf jaar. De bundel Hallo Marieke zijn 13 brieven van juni tot en met december 2025.

Het onregelmatige schrijven is een reflectie op de waan van de dag, het is hardop denken en elkaar bevragen. Het leest als twee verschillende dagboeken die niet synchroon lopen. Het schijnt wat licht op het nabije verleden. De correspondentie is een bewijs van onwetendheid van wat de toekomst brengt. Het is verwarring gecombineerd met betweterigheid. Het is leesplezier !

ZELDZAME AARDMETALEN & AARDIG

Hallo Marieke, we hebben onze eerste set van teksten afgerond en ik meen met redelijk positief resultaat. Er is nu over periode van 4,5 jaren een scala gepasseerd aan onderwerpen, die er spelen tussen NL / EU / Mondiaal en China en ons doel om meer helderheid en begrip te tonen voor gedragingen aan beide zijden komt redelijk tot zijn recht. We begonnen met Covid (was toen in voorjaar 2020 zeker wel de aanleiding en zeer actueel) en behandelden Museumbezoek, Vooroordelen, WTO, Pubers, Deelfietsen, 2e plaats, Gezondheidszorg, Rattenbestrijding, Huizenbouw, Winterse Koude etc.

Om een start te maken met deze tweede bundel briefwisselingen stel ik voor eerst te schrijven over Rare Earth Elements REE (zeldzame aardmetalen). Het thema REE is mij al eerder onder ogen gekomen in de pers en dat was al enkele jaren terug. Lange tijd is het thema weer niet in beeld maar nu in juli 2025 is het door mij in VK, FD en op tv en bij Nu.nl gesignaleerd. M.i. is/wordt dit REE een flink obstakel in de relaties die China heeft met de buitenlanden. En wat dan zo interessant is voor onze briefwisseling, dat REE-frictie de buitenlanden zelf te verwijten is.

Al met al begon REE mondiaal nieuws te worden met de (kleine) ruzie in 2010 die China had met Japan over enige visserij gronden bij minuscule eilandjes. China boycotte toen de export van Lithium (belangrijk voor batterijen) en dat was een 'wake-up-call' voor Japan en tegelijkertijd ook voor mondiale sector die met REE te maken had. Overall begonnen onderzoeksinstituten hun zaken op orde te brengen, want het bleek dat men in Westerse wereld er door overvallen werd. Ons CBS kwam eindelijk met zwaarwegend rapport op 28 november 2023 over China en diens dominantie in winning, verwerking en handel van REE. Dit CBS rapport is makkelijk op internet terug te vinden. Bij hoofdstuk 11. Conclusies lees ik weinig wat Nederland nu zou moeten gaan doen, en conclusies gaan over de tekortkomingen die op ons afkomen, het mislopen van handel en ook waarom EU het niet kan oplossen.

Inmiddels is de wereld 15 jaren verder na het Japan-China conflictje en is de dominantie van China alleen maar groter geworden.

Maar met de komst van Trumpisme en verhoogde import-tarieven duurde het nog even maar nu heeft Chinese politiek toch goed duidelijk gemaakt dat weigeren van REE export naar VS gebruikt kan worden als drukmiddel bij hun overleggen. Sinds enige weken heeft Trump het nu niet meer zoveel over China, ofschoon hij juist China bij zijn aantreden in januari zo serieus heeft besproken. Trump richt zich nu vooralsnog meer op kleinere landen. Tevens werd Groenland, als zijnde een groot land maar dunbevolkt, een doelwit: want zonder het te benoemen is in inner-circles goed bekend dat ook Groenland rijk is aan REE. (Ook China heeft buitenlandbeleid om Groenland te willen overheersen, maar houdt het nu nog op handel in vis en hulp bij opbouw van transport/infrastructuur).

REE mijnbouw is voor grote delen van Europa niet zinnig. Alleen bergrijke gebieden als Scandinavië en Balkan komen in aanmerking.

REE worden alleen gewonnen in geologische lagen die nu vaak ook al ijzer, zink, koper, aluminium etc. produceren. De REE zitten dun verspreid in gesteente dat verders weinig waard is. Dus bij de winning komt veel onnodige gesteente naar boven en dan moeten die gesteenten nog behandeld worden door het te vergruizen, onder te dompelen in chemische baden van zuren, te scheiden met elektrische potentialen etc. Het is een heel ingewikkeld proces en zeker is dat er veel ongewenste afvalproducten zijn. China onderkent dit laatste ook en op internet zijn er Engelstalige artikelen te vinden over de REE mijnbouw in Ganzhou regio in Jiangxi provincie. Chinese overheid onderkent deze schaduwzijde en zal ook proberen de milieu impact te beteugelen. Echter een flink gebied van ca. 100 km² ziet er niet uit dat men er wil wonen. Maar armoede, klein inkomen, eerdere onwetendheid, en sinds enige decennia de visie in 'Beijing' dat REE wel erg interessant is, zullen er toe hebben geleid dat China deze milieu aantasting liet gebeuren.

Wat zouden EU en andere landen nu kunnen doen om deze monopolie positie van China tegen te gaan?

Tot nu hadden 'Brussel' en enige EU autofabrikanten veel hoop gevestigd op Zweden waar een grote lithium fabriek (Northvolt) was gebouwd die eigen EV-batterijen ging maken.

Maar dat is in maart '25 gestopt vanwege te grote geldverliezen. Wat hierbij onderbelicht blijft in de gangbare dagblad verslagen, is dat de eerdere beloften van grote EU autobouwers om de Northvolt batterijen te gaan afnemen, werden verbroken. Ofwel: bij het ontwikkelen van deze sector in Europa moeten de 'kikkers wel in de kruiwagen' gehouden worden. Maar een dergelijk allesomvattend beleid kan zwak 'Brussel' tot heden niet afdwingen. De EU bedrijven gingen toch voor de goedkope batterijen die elders in de wereld nu al te koop zijn, lees: China. Eigenschap van commercie is dat eenieder goed zorgt voor zijn eigen hachje, ofwel slechts het eigen onderdeelje van de gehele productie-en-marketing keten. Het is aan (EU-) overheden om dit

soort ketens met zijn losse schakels te begeleiden met in achtneming van milieu, werkgelegenheid, concurrentie vervalsing, afvalverwerking, subsidies etc. M.i. lukt dit 'Beijing' (met eeuwenoude eenheid van cultuur en taal) beter dan 'Brussel' (met stoeve éénwording na 1945). Als 'Brussel' vanaf heden er iets aan wil verbeteren dan moet het toch echt miljarden gaan investeren en ook nog een decennium geduld hebben op jaarlijk positief resultaat. Het is niet terecht om 'Beijing' scheef aan te kijken. En wat ook moet gebeuren: EU moet leren aardig te zijn met ook andere landen die REE wel in hun bodems hebben.

Monnickendam, 17 juni 2025

VOORKEUR VOOR HANDELSOORLOG

Beste Jan, de zeldzame aardmetalen zijn een prachtig onderwerp. Hier komen allerlei thema's samen: geopolitiek, technologie en tijd. Ik schrijf dit twee dagen nadat de Haagse NAVO top heeft plaatsgevonden.

Een bizar slechte catwalk vertoning van mannen met stropdassen om. Een strop die vrijwillig om hun nek geknoopt is.

Trump werd bedankt voor het feit dat hij deze Europese landen wist te dwingen om onverantwoord veel meer te investeren in de oorlogsindustrie. Poetin is de slechterik van de dag, maar China is de ware vijand, aldus het huidige Amerikaanse regime. Trump heeft tijdens zijn eerste termijn (2017-2020) reeds een handelsoorlog ontketend met de strategische rivaal China. Tijdens de termijn van Biden is die handelsoorlog met China voortgezet. En, inmiddels wordt China nu gezien als de systemische vijand van het regime in de VS. Zo staan nu de stukken gepositioneerd op het geopolitieke schaakbord. Ik word er misselijk van en kan er slecht van slapen nu het zo op de drempel van mijn huis uitgesteld is.

Het is een hopeloze zaak wanneer al deze regimes een oorlogsindustrie verkiezen boven milieu, klimaat, onderwijs, gezondheidszorg, ouderen zorg, huisvesting, energievoorzieningen, bestaanszekerheid, voedselveiligheid, etc.

Want blijkbaar moet het een ten koste van het ander gaan, een onzinnige gedachte alleen al. Alleen Sanchez beschikt over een gezond verstand en hij maakte dan ook bezwaar tegen de opgelegde 5% door te betogen dat defensie ook met minder centen gerealiseerd kan worden en met behoud van investeringen in welvaart en vrede. De obsessie met een percentage tussen twee en vijf waar iedere regering voor moet buigen is een extreme versimpeling van de onderlinge verhoudingen in de wereld. De werkelijkheid is zo veel meer complex. Deze geopolitieke schertsvertoning is (hopelijk) door de technologie en de tijd volledig ondermijnd. En daar spelen de zeldzame aardmetalen een cruciale rol. Oekraïne heeft in de afgelopen paar jaar een industrie van onbemande luchtvaartuigen opgebouwd met een capaciteit van drie tot vier miljoen drones per jaar. Deze technologie beheerst de oorlogsvoering anno 2025. Zeldzame aardmetalen zijn noodzakelijk voor de productie van drones, met name iets met magneten. Maar, ook hier bezet China inmiddels een monopolie positie met mijnen en raffinagecapaciteit voor onder meer neodymium.

Technologie is bepalend in oorlogsvoering. Research is zodoende gaande voor een drone zonder gebruik van zeldzame aardmetalen. En dat brengt mij bij de factor tijd. De gestropte politici zittend in een kring van de

NAVO lopen zo achter in de tijd. Behalve de simplificatie van een enkel percentage tussen drie en vijf is er ook een reductie van de complexiteit naar slechts enkele jaartallen, 2029 en 2035. En dat terwijl China werkt met een strategische planning van twintig, vijftig en honderd jaar! Met als doelstellingen stabiliteit en continuïteit.

Al schrijvende zoek ik naar hoopvolle resultaten waarbij de technologie de verderfelijke oorlogsindustrie ondermijnt omdat er dan geen strijd meer hoeft te zijn om grondstoffen en aardmetalen. Wie bezit immers de zon en de wind?

Tenslotte, een mooie eigenschap van aardmetalen is dat ze herbruikt kunnen worden in tegenstelling tot kolen of gas. Helaas is de consumptiemaatschappij daar echter niet op ingesteld. De hoeveelheid aan aardmetalen beschikbaar in weggegooid elektronica is enorm maar recycling vereist een andere investering in de industrie ... beleid afgesteld op duurzaamheid. Maar ook hier lijkt voorlopig de voorkeur uit te gaan naar (handels) oorlog met China.

Den Haag, 27 juni 2025

ACHTERSTALLIG ONDERHOUD

Hallo Marieke, ons relaas over Rare Earth Elements (REE) was gestart omdat het zomaar in juni nogal aandacht had in kranten, maar al enkele weken lees ik er vrijwel niets meer over. Vrij zeker gaat REE weer terugkomen als internationaal gekonkel 'wie is de slechterik?' weer opspeelt. Hopelijk komt er dan ook meer het inzicht in VS en EU dat onze landen zelf weer de mijnen moeten gaan 'openen'. En ook beter regelen dat recycling van deze zeldzame metalen echt van de grond komt.

(M.b.t. REE dit feit: op 19/07/25 in Volkskrant een lang en interessant artikel over koperwinning in Zambia, waar China al sinds '70 aanwezig is. Ook andere landen zijn daar voor het koper, maar zijn minder succesvol.)

En in aansluiting op jouw brief, begrijp ik niet goed dat versterken van NAVO gebeurt met 5% groei van budgetten voor wapens. En er geheel niet 1% besteed wordt aan verstevigen van gewenste vrede, zoals mogelijk kan met: jaarlijkse toeristische uitwisselingen van 1000'en Russen en EU-burgers, meer samen dansen, zingen, symposia houden, sporten, en elkaars boeken vertalen, etc.

Met deze brief van mij zou ik eens geheel terug willen gaan in de tijd, en dan van mijn kant een persoonlijk en ongebruikelijk overzicht willen geven over de veranderingen in China sinds 1970, zoals ik meen dat er is gebeurd.

Laat ik het eens uitsplitsen in korte beschrijvingen per decennium:

'70-'80 Persoonlijk kan ik hierover niets vertellen in China. Ik ben er toen niet geweest, en eigenlijk kwamen er alleen nog een zeldzame diplomaat, zakenman, of een bevriende filmmaker als Joris Ivens. Op hoog niveau was er wisseling van strenge Mao-politiek naar de modernere Deng Xiaoping hervormingen. Maar dit laatste begon pas na enige jaren effect te sorteren. Niemand had een tv toestel en men had geen telefoon.

Als verpozing wandelde men na het eten een rondje over straat, ging dan om 21u te bed en om 7u in ochtend was iedereen weer actief.

Het netto salaris dat men ontving was genoeg voor basaal leven. Stedelingen werkten bijna allen in 'eenheden', en boeren in 'brigades' en productiviteit was gering. Vernieuwing was vrijwel geheel afwezig.

'80-'90 Westerse toeristen begonnen in gecontroleerde groepen China te bezoeken. China was in de steden opgeruimd, aangeveegd, zonder armoede, er was genoeg te eten, strak georganiseerd, en gaf aan het buitenland een positieve indruk. Ikzelf kwam er in 1982 voor het eerst en had er ook vrijwel alleen goede woorden voor wat ik zag. (Vooraf had ik twee rugzakreizen gemaakt in Afrika en in ZO Azië en daarmee vergeleken was mijn indruk van China goed). Mensen waren goed gekleed in zomer en winter, men fietste er overal en met velen, verders redelijk OV en geen enkele auto (behalve hooggeplaatsten met beroepschauffeur). In de huurhuizen/-flats (met

symbolische lage huurbedragen) was er vaak geen toilet en geen douche. Op straat waren overal openbare niet-schone hurktoiletten, en er waren badhuizen. In flat-appartementen had men gewoonlijk een gezamenlijke weinig-schone keuken waar men beurtelings kookte. De stedelijke overheden begonnen met oude buurtjes te vervangen door hoogbouw en te voorzien van sanitair stromend water voor ook toilet en badkamer. Huishoudens kochten steeds vaker wasmachientjes, koelkasten. Er waren geen supermarkten. Het netto salaris in steden ging stijgen en koopkracht nam toe om meer groenten, fruit, soms een fles bier te kopen.

Plattelanders ontvingen geen salaris maar kregen hun stukjes landbouwgrond terug om van te leven, en herkregen de vrijheid om wat cashgeld te verdienen door groenten en fruit te vermarkten.

'90-'00 Nu komen er overal taxi's in steden, mensen nemen 'pieper' en later gsm. Moderne buitenwijken komen er overal en mensen kunnen vaak met weinig bijbetaling (men verlaat een huurhuis) een nieuw flat-appartement kopen. Hiervoor komen er 30-jarige hypotheeklen. Binnenstadbewoners verhuizen graag naar de moderne appartementen. Oude woningen krijgen een heldere markering 拆 (chai) en niemand heeft dan nog het recht om de woning te 'kraken'. Binnen een maand is dergelijke woning gesloopt en begint het ruimen, fundering leggen en de bouw van 6-hoog flat of hoger. Ongeveer een promisse van oude bewoners is het niet eens met de 'uitkoopregeling' en met circa een jaar bouwt men om deze overblijvende 'nailhouses' een nieuwbouwwijk, snelweg, vliegveld of industrieterrein. De 'nailhouses' krijgen relatief nogal aandacht in buitenlandse pers, maar lokale autoriteiten laten zich niet stoppen en vernieuwing gaat gewoon door. Metrolijnen komen er. En aan Pudong zijde van Shanghai komt na drie jaren bouwen de 468m hoge markante TV-toren tot stand terwijl daar in deze oostelijke helft van Shanghai vrijwel alleen nog maar de gebruikelijke boerendorpen staan. En ik maakte iets mee van de World Women Conference in september 1995 met ongeveer 1000 vrouwelijke buitenlandse deelnemers van over de gehele wereld.

Het bleek uiteindelijk een oefening voor de overheid om te leren hoe grote internationale evenementen georganiseerd moesten worden.

'00-'10 Beijing is in dit decennium heel erg bezig met bouwen van Olympische lokaties en met verbeteren

imago. Met rigoureuze maatregelen komt er in '08 een wereld's feest waarover vrijwel gehele Chinese bevolking heel content is. Openbare toiletten krijgen vooraf een face-lift en taxi chauffeurs krijgen basis cursus Engels. Oude 'broodtrommel'-taxibusjes worden verbannen naar platteland, en Beijing krijgt een modernere taxi vloot. Inmiddels klimt de levensverwachting van mensen al richting 80-jaar en wordt duidelijk dat totale bevolkingsgroei echt afneemt. Rondom steden beginnen boerengemeenschappen met bejaardencentra op te zetten voor stadse senioren. (In China is het nog steeds normaal dat bejaarden bij hun kinderen blijven wonen). Men begint met experiment in Guangdong provincie om plattelanders een (heel klein) pensioen te geven.

'10-'20 Er wordt een nieuwe leider Xi door zijn eigen partij gekozen en hij begint met meer pre-Deng stijl van leiding geven aan de Partij. Als eerste pakt hij gedragingen van eigen kader aan om als voorbeeld te dienen voor overigen: Autumn Festival presentjes moeten weer veel kariger worden en flessen dure drank aan elkaar uitdelen, vanuit de staatskas, wordt tegen gegaan.

Ouderen herkennen die 'streng hand' goed en waarderen dit.

De partij gaat ook op de anti-corruptie toer en tot in het buitenland worden gevluchte 'miljonairs' opgespoord en onder druk gezet om met het gestolen geld terug te komen. Modernisering gaat nog steeds door (flats worden nu vrijwel altijd meer dan 20 verdiepingen hoog) en volgens statistieken wordt China de 4e grote economie in de wereld na VS, Japan, Duitsland. Bij deze cijfers wordt niet in gegaan op feit dat binnen China nog wel helft van bewoners zeer armoedig is. Armoedebestrijding gaat inhouden dat extreem arme dorpen 'leeg' gemaakt worden en dat per armoedige bergflank 100'en hopeloze armen verplicht in rurale stadjes moeten gaan wonen. In steden wordt de pensioen gerechtigde leeftijd met 2 jaren verhoogd: van mannen naar 62 en die van vrouwen naar 57. De bevolking van China neemt verder af qua groei om vervolgens in 2022 te stabiliseren. (De laatste 10 jaren van groei kwam vooral op conto van alsmaar ouder worden van de bevolking).

Met bovenstaande overzicht wil ik de suggestie geven dat het moderne China na 1980 achtereenvolgens deze ontwikkelingen meemaakte: 1. achterstand inhalen op moderne Westerse samenlevingen en kopiëren was dan voor de hand liggend, 2. vervolgens aan Wederopbouw

doen maar dat aangepast aan hun eigen ruim 1 miljard inwoners, en 3. nu vooral leiden in Modernisering met behoefte om slimmer te zijn dan westerlingen, die toch al rond 50% van hun spullen in China laten maken. Waar Europa na de Tweede Wereldoorlog met Wederopbouw bezig was, en erna met verdere Modernisering, zijn deze ontwikkelingen nu bijna afgerond in China. Het zal nog wel ca. twee decennia duren maar vrij zeker raakt ook in China dan de inspiratie op wat men verder nog aan een Maatschappij moet (ver)bouwen.

Terwijl dan vrij zeker hun bevolking in 2100 nog maar de helft zo groot is als nu in 2025.

Het nieuw thema waar alle landen in de hele wereld mee te maken krijgen wordt wellicht: de fossiele energie raakt op, en hoe gaan we 'groene' energie gebruiken. Ofschoon China bijzonder veel steenkool nog kan winnen is het evenzogoed toch al druk met 'groene' energie omdat die goedkoop is. Dat getuigt van gezonde visie met verre horizon. EU en NL'se politieke leiders beginnen hier een achterstand op te lopen en die lijkt voorlopig steeds groter te worden. (En dit is zorgelijk want EU is van zichzelf behoorlijk arm aan fossiele energiebronnen.)

Monnickendam, 25 juli 2025

DEMOGRAFISCHE ZWAARTEPUNTEN

Beste Jan, dank voor jouw overzicht van de laatste vier decennia veranderingen in China. We kunnen dit eventueel gaan uitbreiden met hoogte- en dieptepunten in deze ontwikkelingscurve.

Ik sloeg met name aan bij jouw terloopse opmerking "... dat dan vrij zeker hun bevolking in 2100 nog maar de helft zo groot is als nu in 2025."

De gedachte dat een bevolking van 1,4 miljard mensen zal teruglopen naar wellicht 700 miljoen is onvoorstelbaar.

Nou vind ik het niet makkelijk om 75 jaar vooruit te denken ... dus dan maar eerst achteruit: in 1950 was de bevolking van China ongeveer 554 miljoen mensen. Verdraaid, straks is de bevolking in 2100 weer bijna net zo groot als in 1950. Voor Europa geldt min of meer hetzelfde, voorspelling voor 2100 is 592 miljoen inwoners terwijl in 1950 de bevolking 547 telde. Voor het continent Afrika telde de bevolking in 1950 228 miljoen mensen en is de voorspelling voor 2100 rond de 3,9 miljard inwoners! Het demografische zwaartepunt zal dus sterk gaan verschuiven.

Europa en China zullen sterk krimpen kwa omvang van de bevolking.

Hoe lachwekkend is in deze context het gedoe over een handjevol migranten in Nederland?

Los daarvan is het van groot belang om beleid proberen af te stemmen op deze voorspellingen. En daarmee kom ik terug bij de strategische planning van twintig, vijftig en honderd jaar waar China mee werkt. Deze opmerking uit m'n vorige schrijven wil ik graag nog wat toelichten. China staat bekend om haar lange-termijn planning, en dat valt samen met haar essentiële korte-termijn doelstellingen. Feitelijk draait het om een hiërarchie in bestuur en beleid. Aan de top wordt gedefinieerd waar we moeten staan over 100 jaar. Hoe dit gerealiseerd kan worden, wordt door een niveau lager uitgewerkt voor een kortere periode van pak-m-beet 50 jaar. Nog een niveau lager komt de focus meer te liggen op de uitvoering voor de aankomende decennia en zo voorts.

Het systeem is: hoe lager het niveau, hoe korter de termijn en hoe concreter de taakstelling.

Systeemrivaal wordt vaak genoemd in de pers als het om China gaat. Dit is een ander woord voor vijand. Vijand is uiteraard een te vijandig woord, want we zijn niet in oorlog met elkaar. Maar toch, China wordt als een tegenstander gezien en is er wel degelijk sprake van strijd. Ik vind de term systeemrivaal interessant omdat China vandaag de dag blijkbaar als een legitieme concurrent wordt gezien als het gaat om systemen. Anders gezegd, ik vind zelf dat het systeem van bestuur en beleid op verschillende niveaus met verschillende

tijdspannes inderdaad een concurrerend systeem is. Met de keuze voor het woord systeemrivaal laten we de voormalige termen - en tweedeling van - kapitalisme en communisme achter ons. Een rivaal geeft aan dat er meerdere systemen mogelijk zijn zonder het te labelen met -ismes en zonder in zwart-wit denken te vervallen. Deze meerkeuze bevat mij.

Afijn, we hebben dus te maken met meerdere systemen van bestuur en beleid in de context van voorspellingen wat betreft bevolkingsgrootte.

Volgens goed Marxistisch gebruik is de verdeling van productiemiddelen bepalend voor het welzijn van de bevolking.

En met die gedachte kom ik ook weer terug op de zeldzame aardmetalen van jouw eervorige schrijven. Inmiddels zijn daar ook de geavanceerde computerchips bijgekomen als onderdeel van de onderhandelingen in de handelsoorlog met Trump. Interessant gegeven was het nieuws dat er afgesproken is dat het verbod op bepaalde computerchips leveringen aan China opgeheven wordt in ruil voor 15% van de winsten van de bedrijven Nvidia en AMD, respectievelijk H20 chips en MI308 chips. Nvidia heeft vorig jaar 17 miljard US-dollar gegeneerd in handel met China, 13% van de gehele omzet van het bedrijf, aldus Reuters. AMD respectievelijk 6,2 miljard en 24%. Het lijkt erop dat korte-termijn winstbejag hier aan het langste eind trekt.

De verhoging van de tarieven voor de import uit China naar de Verenigde Staten is opnieuw uitgesteld voor 90

dagen. Een typische Trump beslissing, handjeklap-stijl.

De systeemrivaal Verenigde Staten is te vergelijken met een flipperkast: veel herrie, veel actie, rukken en trekken aan de kast, plotseling verdwijnende kogels stuiterend tussen veiligheidsoverwegingen, winstbejag, juridische hobbels, internationale verdragen, protectionisme, nationalisme, nieuwe ballen en ga zo maar door.

De inzet is om de ontwikkeling van de systeemrivaal China te dwarsbomen. Het is de vraag of het doseren van de allocatie van deze chips voor kunstmatige intelligentie een negatieve impact op de status van de industrie in China zal hebben. Technologie ontwikkelt zich razendsnel en innovatie is dé methode om voorop te blijven lopen. Geavanceerde chips van vandaag zijn morgen verouderd. Het is een fascinerende balanceeract tussen voldoen aan de vraag en vooruitlopen op de behoefte. Ook dit sluit aan bij gelaagd bestuur en beleid met lange- en korte-termijn doelstellingen.

De veranderingen in technologie zullen zich steeds sneller aandienen in vergelijking met de afgelopen 75 jaar. Gaat zodoende mijn belevenis van de tijd ook steeds sneller? Het lijkt me dat het steeds moeilijker wordt om technologie beheersbaar te houden, en nog lastiger om voorspellingen voor de lange termijn te maken. Eerst maar eens kijken of de oorlogen in de wereld beëindigd kunnen worden.

Den Haag, 12 augustus 2025

EEN HUIS VOL

Hallo Marieke, hoogtepunt in dit tijdsgewricht is Hzonet gepasseerd: Trump en Putin hebben elkaar opgezocht in Alaska. Wij twee gaan daar wijselijk maar niet zo diep op in behalve dat ik wil aanhalen wat mijn vrouw erover zegt omdat zij het nieuws grotendeels van Chinese internet meekrijgt: “Vanzelfsprekend dat een eerste ontmoeting niet veel concreets oplevert, want vooraf aan een tweede (en betekenisvoller) overleg moet er nu eenmaal logischerwijze eerst een aftastend ‘eerste overleg’ zijn”. De wereld moet gewoonweg wat geduld

hebben, want uitzicht op ‘tweede overleg’ is er nog. Het andere wat mij opvalt bij Chinese verslaglegging is dat daar gesproken wordt over ‘Putin en Trump’ in die volgorde. En nu ik daar weer op let is het duidelijk dat tv-nieuws in NL spreekt over ‘Trump en Putin’ in die volgorde. Over dit verschilletje moeten wij als Nederlanders nu niet moeilijk doen; maar in Beijing is dit futilliteitje echt algemene kennis en het is van belang volgens hen. Zou dit dan in Hilversum/Den Haag ook niet van belang zijn?

Vooralsnog houdt Beijing zich opvallend stil bij het Ukraine conflict. Wijsheid alom is hierbij: waar twee honden vechten om een been, gaat de derde er mee heen. Beter dat ik met jou meedoe om meer op te schrijven over die bevolkingsaantallen en daarmee over lange-termijn beleid.

En wat ik nu recent oppikte is dat in Taiwan het aantal geboorten al 19 maanden lager is dan het aantal overlijdens.

Frappant vind ik bij het zoeken naar soortgelijke cijfers voor China, dat het omslagpunt daar in 2022 was. Beide landen hebben zeer veel gemeen, maar iets belangrijks is in theorie heel verschillend en dat is ieders landelijke politiek. Het ene land draagt predikaat 'communistisch' en het andere 'kapitalistisch'. En nu is blijkbaar in bijna zelfde jaar de omslag in bevolkingsgroei bereikt. Wie had dit nu kunnen voorzien. (Overigens is het zo dat ongeveer een derde van al de landen in de wereld dit zelfde stadium (bijna) hebben bereikt. Vrijwel alle Europese landen hebben er mee te maken. In Japan is dit al sinds 2007).

De algemene pers, en van opiniemakers tot kortzichtige politici, is al enkele decennia pessimistisch over Japan vanwege deze bevolkingsdaling. Ikzelf heb ooit twee langdurende bezoeken gebracht aan Japan en merkte zeer weinig van een 'belabberde' toestand. Kortom mijn mening is eerder dat economieën met krimpende bevolkingen een gezonde toekomst hebben, en dat landen als India en zeker die in Afrika het nog moeilijk gaan krijgen. In India wordt ook wel een beleid van minder-geboortes gebezigd maar in Afrikaanse landen is dit vrijwel nog niet zo.

M.i. staat China er goed voor nu haar totale bevolking daalt. Het houdt namelijk in dat steeds minder mensen leven in een gebied dat nu nog meer mensen herbergt. Lijkt mij logisch dat het leven dan iets makkelijker wordt.

In dit verband is het goed meer te weten over de dichtheid van mensen per 1 km². Want dan wordt ook rekening gehouden met de draagkracht qua landbouwgrond, watervoorraden, woonruimte, geschikt klimaat etc. En dan kun je bij Wikipedia duidelijke overzichten vinden die suggereren dat nu in Nederland per elke 1 km² er 509 mensen wonen en in 2100 zijn het er 488/km². In China (met veel bergen en woestijnen) zijn het er nu: 160/km², en in 2100 zijn het er 108/km². Kortom de

voorzien daling van bevolking in China is fors groter dan in Nederland. En daarmee zullen de toekomstige Chinezen zich in 2100 'ruimer' voelen dan Nederlanders. (Japan heeft nu per elke km² nog 340 bewoners en dit zullen er 231 worden). Dus beide landen China en Japan hebben in 2100 ongeveer 33% minder inwoners dan nu. In Nederland is de voorzien daling rond 5%. Mij lijkt het dat wereldwijd vele beleidsmakers en politici iets met deze getallen moeten gaan doen als men echte lange-termijn beleid nu al in 2025 wil starten.

(En als je nu denkt dan alleen China en Japan goed zijn in geboortedaling, weet dan dat Taiwan ook zakt van nu 690/km² naar 477/km² in 2100. Dit is ook een daling van ruim 30%).

Mijn visie is gebaseerd op wiskunde: elk land dat niet streeft naar geboortebeperving richting gemiddeld 2 kinderen per vrouw is gedoemd te groeien tot 1,5-2x huidige aantal inwoners ergens in 21^e of 22^e eeuw.

En als dit op mondiale schaal zou gebeuren gaat het misschien naar ca. 15 miljard wereldburgers (in 2100). In een latere blog wil ik er graag dieper op ingaan. (Heden in 2025 is het 8,2 miljard).

Aangaande Europa zou het dan goed zijn als de EU-politici zich storten op richtlijnen voor beleid rondom bevolkingsaantallen die heden krimpen. Vervolgens kan 'Den Haag' plannen maken voor ons eigen land qua wonen, vervoer, werken en migratie. En daaronder zouden 'stad en land' zich met invulling van woonwijken bezig moeten houden.

Deze bovenstaande indeling van beleid is analoog aan situatie in China zoals jij die beschreef. Daar is het ongeveer dat 'Beijing' de buitenlandse politiek doet, legeromvang bepaalt, provincies financieel controleert, snelwegen en spoorwegen tracés bepaalt en dat het lokaal eindigt met woonwijken (in bv Shanghai) van elk ongeveer 10'000 bewoners die op dagbasis hun eigen scholen, klinieken, straatvegen, en bewoners administratie doen. (In China is eeuwenlang tot 1980 door 95% van de toenmalige agrarische bevolking in heel compacte dorpjes gewoond. Deze waren misschien 500 mensen groot. 1000'en dorpen bestaan nog en hebben nu tot ca. 1000 inwoners)

In 1995 heb ik nog meegemaakt dat China organisator was voor de VN met zijn Vierde Wereld Vrouwenconferentie: 'Actie voor Gelijkheid, Ontwikkeling en Vrede'. Van over de hele wereld waren er ca. 17.000 deelnemers in Beijing. Eerder waren er soortgelijke conferenties geweest

in Mexico, Kopenhagen, Nairobi. Mij is niet duidelijk waarom er na Beijing geen vijfde Conferentie is gekomen. Vrouwen verder emanciperen zou aannemelijk goed zijn voor Wereldvrede en voor meer Geboortebelid. Het zou goed zijn als vrouwen meer hun stempel zouden drukken op mondiaal beleid. (Wel is er nu een vierjaarlijkse vergadering bij VN van CSW: Commission on the Status of Women).

En dan eindig ik nu met opmerking: hoe vredelievend zou de wereld functioneren als van VS en Rusland twee vrouwelijke presidenten elkaar recentelijk hadden gesproken in Alaska.

Het is het experiment waard als VS, Rusland en China besluiten om voor langere tijd vrouwelijke presidenten te hebben.

Dit voorjaar was er de tentoonstelling in Leeuwarden over keizerin Wu Zetian. In China had ik echt nooit iemand over haar horen vertellen dus was het een verrijking voor mij. Überhaupt valt mij altijd op dat in modern China weinig gedaan wordt met de politieke /

sociale feiten van vóór 1949 ('jiefang qian'). De positie van de vrouw is vrij goed in modern China (na 1949, 'jiefang hou') maar uitzicht op een vrouwelijke leider is er momenteel nog niet. Zou erg interessant zijn als China hierbij het voortouw neemt.

En om echt af te sluiten: wat is het effect van tv programma's als 'Een huis vol' die lol en narigheid tonen van grote (vaak samengestelde) gezinnen. Hoe heilzaam is dit voor de maatschappij? Of is het eerder positief voor de kijkcijfers van omroepen? Persoonlijk denk ik dat dit genre programma's de moderne jonge vrouwen niet vaak aanzet tot het gaan vormen van grote gezinnen: kijkers prikken gauw door clichés heen van dit soort gezinsgeluk.

Maar ik ben een man dus wat weet ik er nu eigenlijk van???? Ik ga dus hierbij stoppen met deze blog. Tot volgende in de vroege herfst na deze prettig zonnige zomer van 2025.

Monnickendam, 27 augustus 2025

OVERWINNING OP HET FASCISME

Beste Jan, vorige week heb ik nog even een duik genomen in de onvolprezen Noordzee bij Scheveningen. Een warme nazomer dag van dit jaar. Bovendien was het verfrissend bij het verwerken van m'n jetlag. Het heen en weer vliegen van Schiphol naar Capital Airport Beijing blijft een bizarre onderneming. Je stapt het vliegtuig in, vliegt tien uur lang met de klok mee en wanneer je weer uitstapt is het tien plus zes uur later! Ditmaal was de vlucht een aantal uren verzet in verband met de militaire parade in Beijing waarvoor het luchtruim een paar uur vrijgemaakt moest worden. Ik landde dus net na het afronden van de militaire parade en kon zoals gewoonlijk meteen door met de airport lightrail en de metro naar m'n hotel. In de afgelopen 28 jaar heb ik allerlei parades en bijeenkomsten van hoge leiders mogen meemaken in Beijing, uiteraard niet als deelnemer maar wel als informele observeerder in de stad; zoals ik dit jaar in Den Haag de NAVO top mocht ervaren.

Er valt weinig over op te merken, want het is gewoon heel veel gedoe en gigantische organisatie voor een zeer klein select gezelschap.

Trouwens, ik was wel direct betrokken bij het staatsbezoek van koningin Beatrix, prins Claus en prins Willem-Alexander aan China in 1999. Hierbij een link naar YouTube van het Koninklijk Huis met een verslag ervan, heel leuk om terug te zien. Het belangrijkste onderwerp in het filmpje is het internationale waterbeheer waar prins Willem-Alexander een hoofdrol speelt. En juist de logistieke organisatie van dit waterbeheer seminar in Beijing tijdens hun bezoek was mij toebedeeld in samenwerking met de ambassade en relevante organen.

<https://www.youtube.com/watch?v=QDYZKDVPcdo>

Maar goed, terug naar 2 september 2025, een belangrijke dag, niet vanwege mijn landing in Beijing, maar omdat de overwinning op het fascisme met de overgave van Japan tachtig jaar geleden gevierd werd. De feestgangers

waren Xi Jinping, Putin, Kim, Modi en nog een aantal leiders. Een militaire parade, tachtigduizend duiven vrijgelaten op het Plein van de Hemelse Vrede en zo nog meer. Absoluut een belangrijke herdenking maar helaas is tachtig jaar later de wereld opnieuw verdeeld en zijn er allerlei oorlogen en een genocide gaande. Er is weliswaar geen sprake van een 'derde wereldoorlog' omdat een wereldoorlog een grootschalig, wereldwijd militair conflict is waarbij de meeste wereldmachten betrokken zijn en het niet beperkt blijft tot één land, regio of continent, maar er wordt wel regelmatig mee bedreigd door de leiders over en weer.

Zo sprak Trump eergisteren bij de VN over de EU-landen die naar de verdoemenis gaan. Ik zal zijn speech niet gaan herhalen, zijn woorden zijn sowieso niet te bevatten, maar al schrijvende kom ik er toch op uit hoe confronterend dit alles is anno 2025. Waarom geen vrede en verbinding promoten? En om te beginnen vooral de gaande oorlogen in de wereld en de genocide in Gaza stoppen!

Goed, opnieuw terug naar mijn bezoek aan Beijing. Daar was de stemming dus geruststellend: geen zorgen voor de dag van morgen, wij zijn voorbereid en solidair.

Tijdens mijn verblijf vond de China International Fair for Trade in Services (CIFTIS) plaats in het oude staalfabriekencomplex van Beijing wat omgebouwd is als beursterrein (en voorheen ook het hoofdkantoor van de Olympische Winterspelen 2022 was). Ik was blij om weer eens een beurs mee te maken met een diversiteit aan binnen- en buitenlandse deelnemers en ditmaal gericht op de dienstensector: cultuur en toerisme, onderwijs, gezondheidszorg, sport, consulting, bouw, telecom, computers, financiën, milieu, toeleveringsbedrijven en zo voorts. Deze Beijing Fair gericht op de service-industrie is sinds enkele jaren de tegenhanger van de befaamde Canton Fair, de grootste handelsbeurs ter wereld gericht op de maakindustrie, die sinds 1957 twee keer per jaar plaats vindt in het zuidelijke Guangzhou. Door de jaren heen heb ik meerdere malen Holland Paviljoens op beurzen in China mogen organiseren in samenwerking met de voormalige Economische Voorlichtingsdienst (EVD) voor allerlei sectoren zoals tandheelkunde, toerisme, onderwijs, tuinbouw, etc. De afgelopen jaren is de Nederlandse aandacht voor handel en uitwisselingen met China echter afgezwakt, Chinese toeristen en studenten worden niet meer actief

geworven, de concurrentie met binnen- en buitenlandse bedrijven is te sterk, import en export is niet in balans en uiteraard de impact van Covid. Bovenal loopt het Nederlandse beleid aan de halsband van Trump.

Het is een interessante indicatie van allerlei aspecten van ontwikkelingen in Nederland in de context van de geopolitiek. China wordt weliswaar als een (potentiële) bedreiging gezien en studenten zijn wellicht spionnen, maar het zijn ook de lokale economische en maatschappelijke omstandigheden die het huidige Nederlandse beleid ten aanzien van China inspireren. Behalve wijzen naar China is zelfreflectie ook relevant: de (vervuilende) maakindustrie is weg uit Nederland (verplaatst naar goedkope-arbeid-landen), een kenniseconomie wordt nagestreefd, een te kort aan leraren en onderwijzers, xenofobie, er wordt betoogd dat de voertaal Nederlands moet (worden en) blijven, Nederland is gezakt op de wereldranglijst als het gaat om kwaliteit van universiteiten, het lokale toerisme is over capaciteit en zo zijn er allerlei binnenlandse factoren die de buitenlandpolitiek van Nederland beïnvloeden.

Lang verhaal kort, toch zie ik in de praktijk een 'nieuwe' toenadering van China door Nederlandse actoren. Er staat wel degelijk een Nederlandse vertegenwoordiging op de Beijing Fair en ambassadeur André Haspels deed een woordje op de beurs, een delegatie van TNO bezoekt China, TeamNL neemt deel aan de World Games in Chengdu, wereldkampioenschap roeien in Shanghai, masterstudies in China worden gepromoot ... de uitwisselingen zijn volop gaande maar anno 2025 op andere gebieden met andere doelstellingen. Ik vind het interessant om deze nieuwe trends waar te nemen na enkele jaren stagnatie.

De opzet is om mee te (mogen) doen aan de geavanceerde industrie in China. Ooit, zo'n dertig tot veertig jaar geleden, werd gezegd "je mist de boot" als je niet in China een aanwezigheid had, de hervormingen en het Open Deur beleid van China in de jaren negentig vorige eeuw boden immers allerlei kansen: met name goedkope arbeid en een grote afzetmarkt.

En zo werd inderdaad de taart verdeeld: grote en kleine actoren uit de gehele wereld streden om hun deel in deze nieuwe markt. Nu de taart verdeeld is, waarbij de binnenlandse partijen een duidelijk en vanzelfsprekend voordeel hebben gepakt, is de volgende fase aangebroken. Het gaat nu om de stap van de maakindustrie naar de

kunstmatige intelligentie en robotisering. En China loopt nu nipt voorop. En dat is de sfeer die ik oppikte in Beijing: geruststellend, positief en optimistisch. Terug in Nederland is het dan een koude douche: rellen in Den Haag! Verkiezingspraat, debatten, brandende politieauto's, ruziënde politici, verwarring alom. Nog geen twee jaar geleden was het ook raak: de val van de regering Rutte IV over asiel (met name vanwege de nareis-op-nareis waarbij Yesilgöz stelde dat het om duizenden mensen ging, terwijl het na fact-checking bleek te gaan om 70 tot 100 mensen). En nu dus wederom een val over asiel.

<https://nos.nl/artikel/2525447-yesilgoz-erkent-dat-nareisuitspraken-niet-klopten-maar-deed-het-niet-bewust>

GIFTIS & TATA

Begin deze maand had ik mijn 50-jarige reünie van 1e jaars studenten Veldbiologie/ Ecologie in Wageningen. Het was een heel prettige middag van groot enthousiasme om met elkaar levenservaringen uit te wisselen. Op deze oudere leeftijd konden we puberaal onbevangen elkaar op de schouders slaan, vragen, vertellen, herinneren en soms vooruit kijken etc. Ik kan het iedereen aanraden om deze diep-menselijke sensatie te ondergaan om op oudere leeftijd van elkaar als medemensen te genieten. Het was een toppunt van positiviteit. Door dit soort evenementen krijg je weer flink vertrouwen in ons mensheid om er een leuk leventje van te maken. (Eerlijkheidshalve moet ik wel vermelden dat ca. 8% van de oorspronkelijke groep niet wilde of kon deelnemen, 6% inmiddels was overleden, en 4% niet gevonden werd na intensief zoeken).

En zo is vandaag gelukkig ook een dag van goede ontwikkeling. Israël en Gaza ervaren weer eens hoe rust en goede wil aanvoelen. Laten zij ajb dit gevoel vast houden en zorgen dat tolerantie in stand blijft.

In jouw relaas over Beijing op 1 oktober is de grote militaire parade opvallend. Dit spektakel is hier bij ons door NPO / kranten ook zo voorgeschoteld. Indrukwekkend zeer zeker en dat is het zowel voor de buitenlanden maar zeker ook voor China's eigen inwoners, toch.

Zonder op de redenen in te gaan, de afgelopen 25 jaar zijn er negen van de tien kabinetten voortijdig gevallen. Slechts één kabinet zat de rit van vier jaar uit. De formatie van een kabinet duurt vaak een half tot driekwart jaar. Wat ik probeer te zeggen is dat de consistentie en dus de kwaliteit van beleid van een nationale regering op deze manier uitgehold is. Ach, dit hoef ik niet verder toe te lichten, het spreekt voor zich dat de regering zelf een stagnerende factor is voor het welzijn en welvaren van Nederland. Het gaat niet de goede kant op.

<https://www.parlement.com/duur-kabinetsformaties>

Beijing / Den Haag, 26 september 2025

Het is natuurlijk ook een fraai soort ballet om die uniforme bewegingen voorbij te zien komen in smetteloze uniformen, bestaande uit 10-tallen cohorten van elk >200 jonge mensen. Indrukwekkend!

Moge het ajb zo zijn dat deze parade vooral afschrikking moet bewerkstelligen. M.i. is dit ook de bedoeling van 'Beijing', want hoe wil je met dit soort franje in godsnaam je zelf en je land verdedigen tegen bommen en granaten, en nu ook drones. Laten de wereldleiders in godsnaam leren van huidige debacle Israël-Gaza, dat ruzie maken tot niets leidt. Alles stuk of dood gemaakt, en dan doodleuk weer alles opbouwen. En als dit huidige debacle al niet genoeg argumenten levert om überhaupt niet tot oorlog over te gaan, kijk dan ook naar de ellende van WO1 en WO2, of ga zelfs terug tot de veldtochten van Julius Caesar.

Hebben deze drie laatste militaire machtsvertoningen de mensheid extra voorspoed gebracht? Waar was het nodig voor? Mannen van rijpe leeftijd krijgen het in hun 'bol' en hielden zich niet in bedwang.

Het doden en vernielen eindigt meestal alleen wanneer de hoofdrolspelers hun (natuurlijke) dood ondergaan. En met deze laatste stelling verwacht ik dat de huidige gekkigheid nog wel enkele jaren kan doorgaan maar

dan worden ook de huidige hoofdrolspelers toch ruim 75 jaren oud, of gaan overlijden, en zal rust hopelijk weerkeren.

Hoe staat in dit licht de situatie er in China voor. Hun grootste leider Xi is heden 72 jaar oud. En vele andere leiders onder hem zijn vrijwel allemaal >60 jaren oud. Daarbij is hun Partij ontstaan in 1921 en dus ook op leeftijd. En dan meen ik dat gesteld kan worden dat de huidige regerende partij niet zozeer aan politiek doet (want absolute macht hebben zij al) maar meer bezig is met leiding geven in het verlengde van eeuwenoude keizerlijke dynastieën. En aangaande opeenvolgende dynastieën blijkt er een cyclus te bestaan van opkomst en neergang die vaak rond 3 eeuwen lang is. En in dit laatste licht bezien zit China momenteel nog in de opkomende beweging van de huidige cyclus. In een maatschappij, waarin ontwikkeling en vernieuwing in midden van vorige eeuw vrijwel tot stilstand kwamen, en waarin nu rond 90% leeft met een gevoel van het wordt-jaar-op-jaar-beter is er weinig druk uit maatschappij om machthebbers weg te sturen.

Het kan dus nog wel enige generaties duren voordat er in China weer een 'dynastie'-wisseling gaat plaats vinden.

Hierbij komt dat China zich momenteel niet zo agressief opstelt zoals menige nieuwskanaal ons doet geloven. Het is nu eerder zo dat de Westerse buitenlanden zich t.o.v. China assertief gedragen, en dat China verdedigender wijze gepaste antwoorden moet vinden. Het grote volk kan er niets aan doen dat het rond 4x meer mensen telt dan VS-inwoners en rond 3x meer dan Europeanen. En terwijl de meeste Chinese mensen een karig inkomen (zoals Oost-Europeanen) hebben en vaak in flats wonen met 2-4 (of soms 6) personen is het nog een lange weg te gaan of zij hetzelfde luxe levenspatroon gaan krijgen zoals in populaire Westerse tv-series getoond wordt. Kortom Chinese volk zal nog lang door gaan met rijker willen worden. En zo zullen de VS en EU op achterstand geraken in statistieken voor Economie per land, maar nog lang niet voor Economie per inwoner. (De urlonen van Chinese arbeiders zijn nu in 2025 ongeveer de helft

van de Nederlandse. Rond 1980 was uurloon in Beijing ongeveer 2USD/dag maar was er al wel een redelijke koopkracht omdat alles toen nog heel laag geprijsd was). En gelukkig toont Beijing zich tot heden niet daadwerkelijk actief op het wereldtoneel van conflicten, al is het ook niet dom om her en der in zijn voordeel posities in te nemen en steun te geven aan partijen die China goed uitkomen.

1,4 Miljard mensen verwachten wel van hun regering dat het niet gepiepeld wordt.

(Het valt mij op dat Beijing zich vrijwel geheel afzijdig houdt in Israël-Gaza conflict).

Jij bezocht de internationale beurs CIFTIS in Beijing's voormalige Shougang (ooit Staal Hoogovens in Mentougou, Westelijk Beijing). Het is een mooi voorbeeld hoe 'Beijing' besloot om de vervuilende Hoogovens te verplaatsen naar de kustlijn nabij Qinhuangdao / Tangshan ca. 250km oostelijk. Dit gebeurde vooraf aan en met de bedoeling om de lucht te verbeteren in Beijing vanwege OS 2008. In enkele jaren tijd werd hiertoe besloten en dit grote project ook uitgevoerd. Het oude complex in Mentougou is omgebouwd tot o.a. een indoor Ski Resort.

Hier bij ons is het verder in stand houden van Tata in IJmuiden aan de orde. Terwijl Tata beter vanwege economische redenen elders in EU kan gaan produceren (wijze mensen denken aan Noorwegen of Spanje vanwege rijkere Groene Energie bronnen) is er toch de wens om Tata voor NL te behouden. Met dit 'provinciaalse' denken hoeven Beijing leiders geen rekening te houden. Alles blijft binnen het eigen land en één krachtige Centrale Overheid beslist met grote overmacht bij dit soort grote projecten. 'Brussel' kan niet zijn kracht laten gelden t.o.v. nationale regeringen. Dit laatste meer-democratische proces hoeft niet echt fout te zijn maar dan moeten Europeanen ook willen inzien dat vernieuwend beleid tijd neemt en stroef tot stand komt.

Monnickendam, 14 oktober 2025

AMICUS CURIAE

Beste Jan, ik schrijf je vandaag omdat ik graag net voor de verkiezingen in Nederland aanstaande woensdag wat gedachtes wil vastleggen om te voorkomen dat ik te reactief ga schrijven.

Afgelopen week is het vijftiende vijfjarenplan in China aangekondigd. Het gaat om de periode 2026-2030. In dit plan wordt wederom ingezet op een jaarlijkse groei van het bruto binnenlands product (BBP). Dit is gekoppeld aan doelstellingen voor het jaar 2035, zoals het verdubbelen van het huidige BBP. Een specifiek percentage van de groei wordt wijselijk niet genoemd, de groei is immers te divers om in een enkel percentage te vatten.

Maar goed, groei is dus nog steeds de inzet.

Zo te zien gaat het hier om een aantal belangrijke onderwerpen. Ik kaart als eerste aan: 'groene' ontwikkelingen. Ook dit is gekoppeld aan doelstellingen voor later in de toekomst, zoals koolstofneutraliteit voor 2060 bereiken, met tussentijdse doelen voor 2035, waaronder een vermindering van de broeikasgasuitstoot met 7-10 procent en een aandeel van niet-fossiele energiebronnen van meer dan 30 procent. Zo'n plan bestaat dus uit veel cijfers maar de richting is duidelijk 'groen'. Research & development is in deze context uiteraard essentieel dus ligt de nadruk op het blijven investeren in AI, quantum computing, integrated circuits, biotech, humanoid robotics, et cetera.

Zoals ook in Nederland zijn de huizenmarkt, infrastructuur, medische zorg, ouderenzorg, sport en cultuur en dergelijke onderwerpen opgenomen in het vijfjarenplan. Zo zijn er doelstellingen in het Chinese beleid: verminderen van de verschillen in persoonlijk inkomen door belastingvermindering voor lagere inkomens, meer sociale zekerheden en meer publieke dienstverlening zowel in de stad als het platteland. Ook in China gaat het om onderwijs, gezondheidszorg, kinderopvang, toerisme, en dergelijke.

Belangrijk om op te merken is dat er ook gekeken wordt in hoeverre privatisering geoorloofd is en in hoeverre buitenlandse investeringen gewenst zijn in China.

Kortom, het zijn geen baanbrekende doelstellingen. Maar de kneep zit hem dus in de planning en hoe de

bestuurlijke partijen georganiseerd zijn: met de neuzen dezelfde kant op. En, deze planning is niet een belofte of voorstel maar reeds een resultaat van overleg en bevindingen van de voorafgaande jaren. Dit is dus een heel ander mechanisme dan in het Nederlandse bestuurlijke landschap waar vandaag de dag de politiek meer en meer een stoorzender is geworden. Polarisatie en discontinuïteit zijn overheersend in de Nederlandse politiek.

Ik schrijf het vandaag op om straks met de uitslag van de verkiezingen in de hand opnieuw de democratie – dat is een groot woord – te beoordelen.

In de afgelopen jaren, met name sinds de eerste Trump periode (2017-2021), is de wereld toch wel op z'n kop gezet door de vrijhandel die jarenlang inzet van internationale betrekkingen was op te zeggen. Wereldwijd zijn er duizenden vrijhandelsovereenkomsten, het gaat om verschillende soorten overeenkomsten op zowel bilateraal als multilateraal niveau. Deze zijn populair geworden na de Tweede Wereldoorlog, de onafhankelijkheid van voormalige koloniën en het uiteenvallen van de Sovjet-Unie.

Deze internationale verdragen staan nu helaas onder vuur omdat Trump de vrijhandel ziet als een grote oplichterij van de Amerikaanse burger door buitenlandse krachten. Een bizarre tegendraadse wending. Het Chinese beleid houdt nog steeds vast aan de multilaterale vrijhandel maar is tegelijkertijd zich welbewust van de risico's van ongezonde afhankelijkheid.

Polarisatie en protectionisme, deze twee trends zitten me dwars. Ik vraag me af waar dit toe zal leiden? Ik heb er geen antwoord op ...

Nou heb ik net even teruggelezen wat ik vooraf aan de verkiezingen in Nederland in 2021 heb geschreven in Beste Jan (2020-2025) op pagina 35-36: "De polarisering wereldwijd is geen goed ding. Protectionisme wordt in de hand gewerkt en daardoor ook extremisme omdat het middenveld steeds banger is voor z'n eigen hachje." En vervolgens twee jaar later voor de verkiezingen in 2023 op pagina 115: "Ik weet het niet. Ik blijf verbijsterd hoe bizar het is dat een welvarend, machtig, klein land zo moeizaam functioneert qua bestuur." Niet bepaald voortschrijdend inzicht ;)

Het is wellicht tijd voor mijzelf voor acceptatie, het zijn gewoonweg andere tijden en in het grotere geheel stelt het niet veel voor. Behalve dan ... de oorlogsindustrie. Dat is angstaanjagend. Ik verwijs graag naar jouw vorige tekst “Hebben deze drie laatste militaire machtsvertoningen de mensheid extra voorspoed gebracht? Waar was het nodig voor?”

Dit keer stem ik dus op een partij die zich uitspreekt voor vrede: Vrede Voor Dieren.

Dan nog even een ander onderwerp. Goed nieuws! De Raad van State in Den Haag heeft een uitspraak gedaan over de rectificatie verzoeken van basisgegevens van personen. Het gaat om de beoordeling van documenten (paspoorten, geboortebewijzen en dergelijke) uit China, daar is sprake van bewijstechnische problemen, oftewel, soms is het lastig vast te stellen of de inhoud juist is. Als gevolg daarvan worden verzoeken afgewezen en dat kan ingrijpende gevolgen hebben voor de aanvrager. Dit is een complex verhaal en betekende jarenlang procederen. Begin dit jaar vroeg de Raad van State in deze en drie vergelijkbare rechtszaken mee te denken hoe moet worden omgegaan met wijzigingsverzoeken in de basisregistratie personen. Dit instrument wordt de ‘amicus curiae’ genoemd. Normaal gesproken maken bestuursrechters alleen gebruik van informatie die procespartijen in een rechtszaak aanleveren, maar soms hebben zij behoefte aan meer of andere informatie.

En ik was een van deze ‘meedenkers’. Als jurist en sinoloog met mijn jarenlange (werk) ervaring en eigenaar van het bedrijf China Consult te Beijing kon ik toelichten hoe persoonsgegevens, paspoorten en notariële akten in China geregistreerd worden.

Het pakte goed uit, de Raad van State vond de eerdere afwijzingen ongegrond en heeft bovendien besloten het zogenaamde beoordelingskader aan te passen. Zoals in de uitspraak staat vermeld: “Het in algemene zin uiten van twijfels over de afgiftepraktijk van het brondocument in de afgevende staat, bijvoorbeeld door te wijzen op frauduleuze praktijken die zich hebben voorgedaan, is hiervoor onvoldoende.” Het probleem was dus kort gezegd: er werd te snel gedacht dat er fraude in het spel ‘zou kunnen zijn’.

Hiermee is hopelijk een bureaucratische barrière opgeheven wanneer het gaat om het in behandeling nemen van documenten uit China. De koppeling China met de aanname dus fraude is ongegrond!

Als je meer wilt weten over deze zaken, dan kun je het terugvinden door mijn naam Reichwein in de zoekmachine van de Raad van State te gooien of te zoeken op de overzichtsuitspraak van de zaak 202306817/1/A3. <https://www.raadvanstate.nl/uitspraken/>

Den Haag, 26 oktober 2025

RONDWOELEN

Ook ik voel de wens om vooraf aan Haagse hectische maand ‘n stukje tekst te maken. Het is nu volop campagnetijd in aanloop naar de 2e Kamerverkiezing. En in onze briefwisseling die sterk draait om overeenkomsten en verschillen in de samenlevingen van het kleine Nederland en het grote China, komt het mij goed uit om in te zoomen op het aanpraten van ‘problematiek’. Laat ik dan beginnen met ‘problematiek’ in China en laat ik dan simpelweg stellen dat ook in China er problematiek is. Ofwel: tegenslag hoort bij het leven. In de Chinese cultuur bestaat er het diepgewortelde Taoïsme en daarvan is het principe Yin en Yang als tegenpolen zeer

bekend. En hierbij is belangrijk dat het dan gaat om ‘Vrouw’ en ‘Man’ tegenpolen, en niet zozeer op te vatten als Voor- en Tegenspoed. Ook niet op te vatten als ‘Goed’ of ‘Fout’ zoals in Christelijke gedachtegoed.

Kortom het is niet zo voor de hand liggend om in China in ‘problematiek’ te denken en als zodanig te bespreken. Eerder denkt men in termen van tekortkoming, aanpassen, afwachten.

Ik leerde van Beijingnezen de cynische uitdrukking als iemand verontrustende taal gaat gebruiken terwijl de ander dat te-ver-gezocht-vindt: ‘mei shir? zhao shir!’ (in

ons NL's: is er niets 'aan de hand'?, zoek dan iets 'aan de hand'! ofwel 'spijkers op laag water zoeken'). Kortom men heeft de gewoonte om bij alarmerende taal, het te gaan bagatelliseren. Deze voorgaande opmerking van mij geldt zeker voor de gewone burgerij en binnenshuis. Maar ook het publiekelijk bespreken van maatschappelijke of menselijke problemen is niet een groot gebruik in China. Neem de periode van zeer problematische Culturele Revolutie van '66 - '76. Dit kan toch wel als een 'calamiteit' gezien moeten worden en zou in Europa al uitentreuren besproken zijn maar in China dus niet. Komt zeker ook doordat overheid dit niet bespreekbaar maakt. (Ik ken en bezocht één degelijk informatief Culturele Revolutie Museum maar dat is voor vrijwel iedereen niet te vinden in dat grote land). Nee, de gecultiveerde sfeer is eerder anders: na 1976 is het leven van de Chinezen er sterk op vooruit gegaan. En dus is er geen enkele reden om nu nog die 'calamiteit' te analyseren, want het bestaan voor Chinese burgers gaat steeds maar beter. Soortgelijk zoals sfeer in West-Europa was in de vier decennia na de 2e Wereldoorlog, ook wel bekend als de 'wederopbouw'. Wat 'Beijing' wel blijft cultiveren met films en tv-series, sociale platforms is de Japanse overheersing van eerste helft 20e eeuw, en de periode van semi-kolonialisme (uit Europa) vanaf 1840.

Ook 'Beijing' heeft zijn favourite zondebok voor het leed wat Chinezen is aangedaan, die al lang niet meer leven.

En nu naar onze 2e Kamerverkiezing periode waarin de partij leiders hun 'verentooi' kunnen tonen. Maar niet zo zeer is het een kwestie van tonen van partij speerpunten, als wel wordt het een wijzen op de nadelen van andere partijen. Pers lijkt mij ook over te komen als liefhebber van felle woordenwisseling en niet van constructieve presentatie. En zo lijkt het analyseren van ideeën om NL'se samenleving vooruit te helpen niet boeiend, maar debatteren als psychologische spelerei, en praten over zwakheden, prognoses, poll uitslagen etc. hebben de voorkeur. (Lees dit weekend een interview met beroemd journaliste Wouke van Scherrenberg, die eerst blij was met Pim Fortuyn vanwege de reuring in Den Haag die hij bracht. Maar Pim begon juist op zijn beurt haar er uit te pikken om de 'linkse' pers te blameren, en dat werd vervelend voor haar).

Is al dit 'probleem aanpraten' een culturele karaktertrek van ons Nederlanders? Is deze vorm van het publiek aanspreken wellicht ge-spindocterd door psychologen, die ook hun stempel drukken op de reclameboodschappen

die wij in STER-blokken zien? Valt het u op dat de eerste tellen van vele STER-spot vaak iets dramatisch schetsen, en dat dan vervolgens het bedoelde product de aankoper gaat vrijwaren van ongerief of tekortkoming etc. "Ook u kunt diabetes krijgen, dus geef aan de collectant" hoor ik op de radio nu ik dit schrijf. En bij STER-blok zie ik een brillenketen het publiek wijs maken dat je aan presbyopie kunt lijden.

En dan is er niemand die in beeld komt om te vertellen dat je bij elke drogisterij briljetjes van €3 kunt kopen om deze verziendheid te verhelpen.

Milieu groepen blijven doorgaan over problemen want anders is hun bestaansgrond niet langer gerechtvaardigd om geld in te zamelen voor een fraaiere toekomst. Of kent u nog de 'Millennium Bug' wat computers zou vellen bij overgang naar het jaar 2000. Echter niets dramatisch gebeurde, terwijl er vooraf flink ophef over werd gemaakt. Wereldwijd zal het hebben geleid tot updates van allerlei software en zeker wel anti-virus software. Dus kreeg het een positieve uitkomst ofwel handelen richting een oplossing.

Hoe het in China gaat met STER reclames kan ik hiervandaan niet inschatten. Wat ik in '90'er jaren er van zag had toen meestal het karakter van het onschuldige hoera-gevoel als: 'Popla kennen we allemaal'.

Deze week kwam de gigantische storm Benjamin naar ons landje. Radio, tv, kranten konden ca. 10% van hun paginaruimte of zendtijd hiermee makkelijk vullen. Uiteindelijke probleem kwam niet verder dan een tiental bomen die omwaaiden overal langs de kust. Een enkele auto werd vernield door een vallende boom. Een npo reporter ging heel omstandig in wind en regen laten zien dat de echte storm nog moest komen.

Soortgelijk is pers ook al decennia lang in de ban van klimaatbeleid. Al vanaf begin van deze eeuw zijn broeikas en zeespiegelstijging wekelijkse kost. Met als gevolg dat velen er ook niets meer over willen horen want het gaat toch gebeuren, omdat die andere wereldburgers er niets tegen doen (zuchten wij verwerende Europeanen aan de bar, op vakantie, of bij koffie apparaat). En dan vind ik het verfrissend dat D66 dit volgende constructieve standpunt heeft 3. Betaalbare, groene energie van eigen bodem

Geen verwijzing naar 1,5 graden temperatuurstijging zoals bv in Parijs Akkoord, maar voorwaarts met investeren in technologie (incl. betere woning isolatie) om herwinbare energiebronnen te gebruiken i.p.v. de oude fossiele bronnen. Van dit standpunt kan ik blij

worden en denk dan ... heeft D66 dit misschien van China geleerd.

Ajb nu niet meteen denken: maar China gebruikt toch ontzettend veel kolen etc.?

D66 begrijpt dat 'eigen' energie goed is voor ieders portemonnee: liever een wortel voor het volk dan een stok om te slaan.

Monnickendam, 28 oktober 2025

KRANTEN VERWORDEN TOT WEEKBLADEN

Het is weer voorbij de Tweede Kamer Verkiezing van 29 oktober '25. Hoeveel aandacht was er niet vooraf, en hoeveel aandacht nu erna. Het is 'hooitijd' voor politici, kranten, commentatoren, npo, praatprogramma's. Eerstens wordt nu veel geschermd met de verwachte lange tijd die de formatie gaat nemen. Terwijl vrijwel iedereen wil helderheid, en ook consistent beleid en dat voor een lange periode. Zoals het de laatste jaren is gegaan dat moet niet meer gebeuren, menen we allen. Maar zoals ik het in mijn vorige tekst omschreef, het 'rondwoelen' gaat nu gewoon verder.

En zo is het gelukt om informateur Wijers weg te werken met een paar ongelukkige woorden, die hij niet zelf had geuit maar een ander persoon die naast hem had gestaan.

En dit relletje werd dan opgezet door een verstandig geacht dagblad als NRC, wat echt heel bedenkelijk is. Waar gaat dit heen? Waarom al dat zand tussen de raderen terwijl iedereen aandringt op actie!!!

Vrijwel alles wat er in 'Den Haag' passeert is ondenkbaar in 'Beijing'. Omdat politiek mensenwerk is, is het welzeker aannemelijk dat alles wat bij ons 'op straat' ligt, bij de Communistische Partij van China (CCP) 'binnenskamers' blijft. Net zoals vroeger alles werd bekokstoofd binnen Keizerlijk Paleis, zal dit ook nu gebeuren binnen CCP. Wat dan wel positief is bij CCP; het is een organisatie van ca. 6% van de bevolking (dus 90 miljoen leden). Hoe verhoudt zich dit met een politieke partij als PVV met één lid?

Hoe vergaat het China als dit grote land op zelfde manier geleid werd zoals bij ons volgens het 'Haagse' systeem. Ik heb deze vraag al eens eerder in mijn teksten behandeld.

Het is hier goed op te schrijven dat NL niet alleen van China iets heeft te leren maar ook van 'n land als Zuid-Afrika. Daar is overheidsregel dat direct na verkiezingen de nieuwe president komt van de winnende partij. Dan heeft hij/zij de tijd om een regering te vormen, wat ook snel moet gebeuren. Dit is in tegenstelling tot hier waar wij al vanaf de avond van de verkiezingsdag rijp worden gemaakt voor het feit: 'vormen van een nieuwe regering zal pas na de Feestdagen gaan lukken'. TV-verslaggevers lijken zich te verheugen met dit vooruitzicht om zo hun werkagenda te kunnen vullen met 'gesneden koek'.

Overdenkend wat kenmerkende verschillen zijn tussen Chinese en EU samenlevingen, dan kom ik allereerst op de landelijke kranten. Vrij zeker kan gesteld worden dat Chinese overheden een overheersende invloed hebben op de eerste 1-2 pagina's van de belangrijke dagbladen. In mijn eerste jaren in China viel mij al op dat in kiosken de dagbladen aan hun voorpagina's zeer gelijkend waren: een foto van belangrijke personen stond overal prominent op dezelfde plek!

Niet veel later herkende ik aan de karakter-tekenen dat het qua teksten ook vrij zeker om dezelfde teksten ging.

Bij Europese dagbladen willen wij dit niet. En dat lijkt mij ook zeer terecht. En daarom dit, zo maar ongevraagde, voorstel: laat EU dagbladen een cultuur ontwikkelen dat zij wekelijks een rubriek schrijven met de titel: "Hoe zat het achteraf eigenlijk echt". Wat ik hiermee beoog is: de hele week gaan de kranten hun eigen gang, maar op zaterdag zijn de EU dagbladen verplicht een rubriek te maken van bv +500 woorden, en dat vullen met analyses van hun eigen schrijven van de voorbije week. De lezer kan dan een mening vormen als: oprecht en correcte zelfkritiek, OF de zelfkritiek is matig en deels wederom niet correct. De lezer kan dan een mening vormen als: oprecht en correcte zelfkritiek, OF de zelfkritiek is matig en deels

wederom niet correct. Lezers kunnen zo nog beter hun mening over een krant gaan vormen. Bij voortdurende onprettige zelfkritieken moet dergelijke krant gaan vrezen voor imago verlies en zelfs abonnementen verlies. (Kranten zullen uit zichzelf niet dit soort rubrieken willen maken, maar uit gemeenschapsgeld kan dit door 'Den Haag' vergoed worden. Want het is in belang van de gemeenschap dat kranten dicht bij waarheid bevinding blijven. Kranten die weigeren mee te doen laden sowieso al verdachtmaking op zich).

Om te beginnen deze kritiek van mij als schaatsliefhebber (met elfstedenkruisje) over onze schrijvende pers. In het Nederlandse 'Renmin Ribao' (ofwel onze VK) staat vandaag/maandag geen enkele zin over Femke Kok. Onbestaanbaar dat VK op zondagavond, terwijl Femke nog uithijgt in Salt Lake City na haar superieure 500m race, niet meteen iets schrijft over deze supervrouw. Ik schrik daar erg van en vraag mij af wat nog de rol is van een huidige krant als nieuws medium. Is die nu echt verworpen als een 'weekblad' dat elke dag, behalve 3-4 pagina's over EU en Wereld nieuws van halve-dag oud, verders grotendeels gevuld wordt met blogs, ingezonden lezersbrieven, Sudoku's, film- en boekbesprekingen etc. In China worden nu weer de lange onderbroeken aangetrokken (daar heet het: 'herfstbroek'). De buitenlucht wordt koeler en mensen pakken weer de gewoonte op om eigen 37C lichaamswarmte vast te houden. Zij dragen dit kledingstuk niet alleen om koude efficiënt te bestrijden, maar simpelweg omdat het behaaglijk is. Geen enkele van onze klimaat-ngo's heeft het hier over. Chinese overheid promoot dit ook niet en zo komt het bij mij over alsof het om een geheim Chinees wapen gaat dat te veel CO₂-productie tegen kan gaan. CO₂ wordt op allerlei manieren besproken en bestreden maar de onzichtbare lange onderbroek komt nergens ter sprake. Wij Europeanen hebben geen benul van dit onzichtbare kledingstuk, en de Aziaten schamen zich ietwat om het te bespreken. Ook nu bij de Klimaat Conferentie (COP) in Belém lees ik er niets over. Wel wordt China positief belicht: het gaat zeer voortvarend te werk met PV en wind energie. Of over China wordt negatief gemeld: Chinese steenkoolgebruik groeit maar door. Hierbij is het vrij zeker dat beide stellingen waar zijn: een land dat zo immens groot is, staat simpelweg vaak bovenaan op elk lijstje.

Voor onze lezers wil ik nog wel wat op schrijven over Nexperia. Het zal opvallen als ik er niets over wil schrijven. Maar eigenlijk zou ik dit ook moeten doen: niets erover schrijven want de feiten zijn mij niet geheel duidelijk.

Echter vanuit een hoger helicopter perspectief overziend, is het wel eens goed dat er überhaupt een minister uit een klein rotlandje zich roert om de zich superieur wanende CCP-leiders te testen. Het is gewoonweg goed voor de wereld, dus ook voor China zelf, dat het een eigen gedrag ontwikkeld om on-speaking-terms te blijven met de rest van de wereld (wat VS nu zo abominabel doen). Nu China nadrukkelijk op de eerste plaats is aangeland van het wereld podium (omdat VS / Trump het plots heel erg laten afweten) moet 'Beijing' ook echt rekening gaan houden met 'democratisch' verwachtingen bij multilaterale onderhandelings processen. Bij de VN, maar ook bij andere internationale overleggen en in directe bilaterale relaties, moet 'Beijing' begrijpen dat elk land(je) een redelijk (liefst positief) resultaat wenst.

In geval 'Beijing' zich niet vriendelijk en begripvol opstelt dan gaat op de lange duur blijken dat er enerzijds China is met 1,4 miljard mensen, en anderzijds ook ruim 180 buitenlandse landen met 9 miljard mensen.

En dus in geval van Nexperia: China kan ruzie krijgen met 1 land: Nederland. Maar parallel daaraan kan het met een 10-tal auto producerende landen tegelijkertijd een flinke ruzie uitlokken.

Ook ik ben nieuwsgierig hoe dit Nexperia incident gaat aflopen. Kan nog wel eens meevallen ... en zeker wel, als iedereen zich een beetje rustig houdt, wat überhaupt een prettige menselijke eigenschap is!

(PS: En wat blijkt nu vandaag 19/11/'25 : het NL'se standpunt wijzigt geheel. Wat is hier gebeurd? Nu op deze dag is dat nog niet duidelijk. Wel zal China van dit incident ook diepgaander begrijpen dat de buitenlandse landen nog meer op gaan letten met hun investeringen en samenwerkingen in hun land).

Monnickendam, 22 oktober 2025

NEXPERIA DEBACLE

Beste Jan, ook ik wil ingaan op het Nexperia-debacle. En dan met name op de inhoud van het geschil. Vanuit een juridisch standpunt bekeken gaat het hier om twee beslissingen: de bindende uitspraak van de Ondernemingskamer (onderdeel van het Gerechtshof) op 13 oktober 2025 en de inmiddels opgeschorte beslissing van de minister van Economische Zaken op 30 september 2025.

De inhoud van het geschil wordt in detail uiteengezet in de uitspraak van de Ondernemingskamer (OK).

<https://uitspraken.rechtspraak.nl/details?id=ECLI:NL:GHAMS:2025:2752>

Ik haal hier de letterlijke tekst aan uit de uitspraak van de OK:

“ ... Eind 2023 heeft Nexperia contact opgenomen met ministerie van Economische Zaken (EZK) om steun te zoeken en volledig erkend te worden als Nederlands/Europees halfgeleiderbedrijf. ... Met ingang van 31 december 2024 is Wingtech, de indirecte Chinese aandeelhouder van Nexperia door de Verenigde Staten op de zogeheten Entity List geplaatst, met als gevolg dat zij is onderworpen aan bepaalde verstrekende handelsbeperkingen. Sinds juni 2025 was Nexperia op de hoogte van het risico dat ook zichzelf zou worden onderworpen aan Amerikaanse handelssancties op grond van de zogenoemde 50%-rule, die – kort gezegd – inhoudt dat genoemde handelsbeperkingen ook gelden voor vennootschappen waarvan de aandelen voor 50% of meer worden gehouden door (rechts)personen op de Entity List. Op 30 september 2025 is de 50%-rule gepubliceerd en op Nexperia van toepassing verklaard, met gevolg dat zij in beginsel na zestig dagen zal zijn onderworpen aan Amerikaanse handelsbeperkingen. Op dezelfde dag heeft de Minister op grond van de Wet beschikbaarheid goederen een besluit genomen dat een tot Nexperia gericht bevel bevat tot behoud van haar onderneming en productiemiddelen. ...”

Wat het nieuws haalt is niet zozeer deze opmerkelijke gang van zaken maar alle gevolgen van dien, zoals de verstoorde geopolitieke verhoudingen tussen Nederland en China, de nijpende voorraad van semiconductors voor de industrie in Europa, ontoegankelijke intellectuele eigendomsrechten en zo voorts.

Wat mij hierbij het meest opvalt is de rol van het Nederlandse ministerie van Economische Zaken in deze kwestie. De bemoeienis is ongekend!

Opnieuw de letterlijke uitspraak van de OK:

“ ... In de afgelopen jaren is het publieke sentiment rondom de (Chinese) eigendomsstructuur van Nexperia negatiever geworden. De bedrijfsvoering van Nexperia ondervindt hiervan negatieve gevolgen, in het bijzonder in Europa en in de VS. Eind 2023 heeft Nexperia daarom contact opgenomen met EZK en verzocht om hulp bij de erkenning van Nexperia als Nederlands (Europees) halfgeleiderbedrijf. In januari 2024 zijn in dit kader gesprekken opgestart tussen EZK en Nexperia...”

“ ... Op 17 april 2024 hebben [bestuurder/CEO] en [hoofd Corporate Affairs] (hoofd Corporate Affairs van Nexperia) een brief aan EZK gezonden waarin zij uiteenzetten welke afspraken met EZK zijn gemaakt om het ‘perceptieprobleem’ aan te pakken. Dit zijn de volgende:

- “1. Het aantal statutaire directeurs van Nexperia Holding B.V. en Nexperia B.V. is nu teruggebracht van drie naar twee, te weten [[bestuurder/CEO]], CEO, en [[bestuurder/CLO]], Chief Legal Officer.
2. De installatie van een Raad van Commissarissen (RvC) op het niveau van Nexperia Holding B.V., de moedermaatschappij van de Nexperia-groep. Het belangrijkste doel van deze RvC is te zorgen voor goed toezicht en controles op het gebied van:
 - a. Bescherming van technologie en intellectuele eigendom;
 - b. Bescherming van gevoelige gegevens; en
 - c. Bescherming van de IT-infrastructuur van Nexperia.
3. De verdere versterking van ons informatiebeveiligingsbeleid door de implementatie van een robuuste organisatie die voldoet aan onze eisen en die van uw ministerie. De organisatie omvat de benoeming van een Information Security Committee onder leiding van een Chief Security Officer.”

...

“Deze maatregelen hebben een forse en onomkeerbare impact op de manier waarop we ons bedrijf voeren en illustreren onze bereidheid om het huidige perceptieprobleem aan te pakken. Wij zijn blij met het bericht van uw ministerie dat deze maatregelen zullen

leiden tot het wegnemen van de zorgen en daarmee samenhangende beperkingen waarmee Nexperia zowel in Nederland als in andere westerse landen wordt geconfronteerd, en tot de erkenning en ondersteuning van Nexperia als gewaardeerde investeerder in de Nederlandse economie.”

“...Op 30 april 2024 heeft Nexperia een uitwerking van deze afspraken aan EZK gepresenteerd. Onderdeel daarvan zou zijn het afsplitsen van de Nederlandse activiteiten en werknemers naar een nieuwe structuurvennootschap. Verder stelde Nexperia een diversificatie van het aandeelhoudersbestand voor, erop neerkomend dat eerst een ‘westerse’ minderheidsaandeelhouder een belang zou verwerven, gevolgd door een beursgang. Op het niveau van Nexperia Holding zou in 2024 een raad van commissarissen worden geïntroduceerd. ...”

Geen gemakkelijk leesvoer, maar ik haal het letterlijk aan om aan te tonen dat dit de feitelijke gang van zaken betreft en niet een complot theorie.

Het gaat erom dat de Nederlandse overheid sinds eind 2023 in overleg was met Nexperia hoe het bedrijf te reorganiseren qua bestuur en eigendom vanwege ‘het negatiever geworden publiek sentiment’.

Vervolgens gaat het Nederlandse ministerie van Buitenlandse Zaken (BZ) zich er ook mee bemoeien, omdat de dreiging van de handelsbeperkingen van de VS toeneemt:

“... Op (onder meer) 12 juni 2025 heeft BZ gesproken met het Bureau of International Security and Nonproliferation van de VS. In het gespreksverslag staat onder andere dat voor de VS een belangrijk punt is “dat aan de buitenkant geen zichtbare maatregelen zijn genomen. Dat een divestment tijd kost is begrijpelijk (...) maar dat de CEO van het bedrijf nog steeds diezelfde Chinese eigenaar is, is problematisch. Gesprekspartner en team herhalen meermaals het punt van de CEO. (...) Het is vrijwel zeker dat de CEO zal moeten worden vervangen om in aanmerking te komen voor de uitzondering op de entity list.”...

Nog sterker is dus de bemoeienis van de Amerikaanse overheid: de CEO, de Chinese bestuurder, zal moeten vertrekken!

Alles bij elkaar wordt dit dus een zootje wat de rechten en plichten van een bedrijf onderuit schoffelt. Het is onmogelijk om een bedrijf wat voor 3,6 miljard Euro verkocht is aan een andere eigenaar vervolgens te

vertellen dat de nieuwe eigenaar de eigendomsrechten weer moet inleveren.

You can’t have your cake and eat it too. You can’t run with the hare and hunt with the hounds. Vouloir le beurre et l’argent du beurre. Je kunt niet het laken hebben en het geld houden.

Wat mij nu dwars zit is dat dit aspect maar heel beperkt in de media toegelicht is. Het geheel richt zich op de Chinese ‘bad guy’ CEO en het leegtrekken van een ‘Nederlands’ bedrijf.

VVD’er Karremans is op 19 juni 2025 aangesteld als minister van EZ in het hopeloze kabinet Schoof. De kwestie van Amerikaanse handelsbeperkingen en overleg met EZ en BZ speelde toen al enkele jaren. De perfecte storm die uiteindelijk leidt naar het met lege handen – geen semiconductors en ook geen eigendomsrechten – staan was toen bijna compleet.

Wat hiervan te zeggen? Wat opvalt is dat het overleg met de Chinese actoren tijdens deze jaren minimaal is. Er is overleg met de boosdoener de VS maar niet met de Chinese eigenaren die evenzo geraakt worden door de handelsbeperkingen van de VS en onderhevig zijn aan het Nederlandse recht.

Dit is kenmerkend voor deze hele episode van ‘liberation day’ van Trump op 2 april 2025. De ontketende handelsoorlog kent alleen maar verliezers.

Daar waar China en Europa bondgenoten feitelijk behoren te zijn, neemt Europa keer op keer de verkeerde afslag.

Ik weet niet hoe dit verklaren. Is dit gewoonweg vasthouden aan imperialistische, kolonialistische, racistische gewoontes?

En dan, twee weken na de uitspraak van de OK besluit Trump om de 50% regel voor een jaar uit te stellen. Nexperia is voorlopig even verlost uit deze netelige situatie. Het nationaliseren, reorganiseren, kopen of verkopen is nog wel aan de orde, want het risico blijft: de zwarte lijst van de VS.

Nog even een voetnoot: Nexperia heeft kantoren in Beijing, Shanghai, Shenzhen, Hong Kong, Taipei, Singapore, Seoul, Osaka, Tokyo, Hamburg, München, Budapest, Milan, Courbevoie, Detroit, Durham en Santa Clara. Het heeft fabrieken in Hamburg, Manchester, Guangdong, Seremban en Cabuyao. Het heeft R&D centers in Nijmegen, Hong Kong, Penang en Dallas. Nexperia heeft 12,500 (!) werknemers in dienst in Europa, Azië en de VS.

Wat een beschamende affaire, letterlijk en figuurlijk grensoverschrijdend.

Dit maakt onderdeel uit van een onnodige handelsoorlog, een pijnlijk kwartetspel waarbij sojabonen, aardmetalen,

intellectuele eigendomsrechten en tiktok de meest begeerde kaarten zijn.

Den Haag, 23 november 2025

MO YAN = SPRAKELOOS

Als mijn laatste inbreng voor deze “Hallo Marieke” wil ik onderstaande boekbespreking inbrengen. Jouw eerdere tekst over Willem-Alexander, en apart het bezoek van zijn ouders aan Shandong, brachten mij op dit idee. Het was voor alle China-watchers van toen in 1999 een grote verrassing dat koninklijk paar naar geboorteplaats en graf van Confucius wilden in stadje Qufu. Vanwege mijn landbouw werk kwam ik al vaak in Shandong en met begeleiden van agrarische bedrijven deed ik soms Qufu aan als ook Zhucheng, Qixia, Ningyang, Heze, Tai'an, Dawang, Shouguang. Dit laatste was een nikszeggend tuinbouwdorp maar toen FAO hier het landbouwplastic introduceerde werd het in een decennium veranderd in het grootste groenteteeltgebied van N-China (zoals Almeria in Spanje voor N-Europa). NL's tuinbouwsector lifte hier leuk in mee.

Veel beter dan ik in een tekst kan beschrijven, geeft deze prachtige roman van Mo Yan goed weer wat die Veranderingen in dergelijke dorpen inhielden voor 100'en miljoenen.

Boek 'Veranderingen' van Mo Yan (synoniem:

'sprakeloos'; geboren in 1955)

• Nobelprijswinnaar Literatuur 2012

• Scenarioschrijver film 'Rode Korenveld' van Zhang Yimou 1987

Hoofdstuk 1

Het leven is al decennia simpel. Jongeren krijgen aspiraties. Begint als een puber in 1969, die goed om zich heen kijkt in de schoolklas, in het dorp en hij is nogal brutaal. Jongens zijn gefascineerd door dorpsvrachtauto, een oude GAZ-51, en zijn chauffeur. Mo Yan voelt ook veel voor de dochter Lu Wenli van deze chauffeur idool. Hij gaat graag om met een oudere

leerling He Zhiwu. Het jeugd pingpong toernooi in stad Gaomi wordt een blijvende jeugdherinnering.

Het verhaal speelt in de kustprovincie Shandong. De staatsbedrijven hebben nog alle aanzien en bepalen de cultuur en het economisch leven van velen. De hoofdpersoon heeft enkele redelijk bijbaantjes. Zijn vriend He Zhiwu gaat op zoek naar avontuurlijk werk in NO-China en leent hiervoor flink geld van de hoofdpersoon.

Hoofdstuk 2

Leger is opstap naar beter leven; voedselbonnen zijn nog in gebruik. Zelf is hij van de boerenstand, werkt soms op katoenfabriek en is goed geletterd. In het leger gaan dienen is enige mogelijkheid om de armoede en simpelheid van boer-zijn te ontvluchten. In 1976 wordt hij opgeroepen zich te melden (in Longkou). Er zijn verwijzingen naar Japanse bezetting ('30-er jaren), en nu komt een tweede oude GAZ-51 in het verhaal. Met deze GAZ-51 wordt naar Beijing gereden om appels en uien te brengen naar hogere leger eenheid. De vrachtauto heeft grote mankementen en gaat met vertragingen en reparaties langs Weifang, Shouguang, Binzhou. Onderweg kopen ze broodjes waarvoor ook voedselbonnen ingeleverd moeten worden.

Op 18 Januari 1978 kijkt deze 'arme' jongen uit Gaomi zijn ogen uit in hoofdstad Beijing. In 1979 promoveert hij naar een grotere stad Baoding meer nabij Beijing.

Hoofdstuk 3

Ruilhandel en vriendjespolitiek geven individuen maatschappelijke kansen.

De GAZ-51 wordt volgeladen met tafeltennistafel, basketballen, houten geweren, oefengranaten en 2 dikke jassen.

Eerst wordt genoten van een rondrit door Beijing. Toeristische hoogtepunten zijn vrijwel nog dezelfde als in heden. Maar hoogtepunt is een noedel machine. De noedels waren niet lekker maar de machine was 'buitenaards'. Onderweg neemt hij kans waar om ouders op te zoeken. (Terzijde wordt er een belabberde eerdere treinreis beschreven). En na moeizame reis komt hij gedesillustioneerd thuis. Hoofdpersoon kan geen promotie maken in het leger want er is geen oorlog, en ook mist hij de boot qua beginnende vrijheden in lokale commercie. Zijn vader geeft advies om Partij lid te worden nu hij nog in het leger zit.

Hoofdstuk 4

Uitzicht voor individuen om middels studie op sociale ladder te stijgen. Er komt een toelatingsexamen dat moeilijk zal zijn. Veel vastberadenheid en hoop om uit dorp te komen kunnen voor succes zorgen, maar examen gaat toch niet door. Wel leidt zijn opgedane kennis naar overplaatsing binnen het leger in '79 naar Baoding, dichterbij Beijing. Interesse in Literatuur en schrijven willen worden wordt het doel. Pogingen waren ondernomen om stukjes literatuur te laten plaatsen in leger tijdschriften; geen succes.

Hoofdstuk 5

"Het is gegaan van 'ieder-let-op-ieder' naar 'gun-een-mens-privacy' en dat is belangrijke stap voorwaarts voor de Chinezen" is quote van auteur Mo Yan. In 1979 korte en wrede oorlog met Vietnam (zonder winnaars). 'Probeer een oorlogsheld te zijn en je wordt beroemd'. Hij trouwt in eigen dorp en bezoekt de GAZ-51 en meester Lu, de vader van zijn geliefde oud-klasgenoot WenLi.

Het blijkt dat He Zhiwu grof geld neerlegt voor de oude GAZ-51, maar wat is zijn bedoeling?

Op terugreis is er kort onbevredigend gesprekje met WenLi, die in een collectief rubberfabriek is gaan werken. Hij gaat door als opleidingsofficier en gaat verder met schrijven; in 1981 is er eindelijk een plaatsing van zijn kort geschrift. En ook wordt hij vader. In 1984 kan hij in Beijing gaan studeren aan literatuurafdeling bij Kunstacademie van het Leger.

Snel komt er de roman 'het Rode Korenveld' wat een sensatie wordt.

In 1987 is het regisseur Zhang Yimou die van dit boek een verfilming gaat maken. Onbekende filmsterren Gong

Li en Jiang Wen, nu wereldberoemd, spelen boeren die guerrilla strijd aangaan met Japanse bezetter. (Het is tot heden een zeer gangbaar thema in China om de Japanse oorlog/bezetting (1937-'45) te verfilmen).

Hoofdstuk 6

Decennium van kansen benutten en initiatieven ontplooiën begint. 'Xia Hai' (De zee op gaan) is de term voor: eigen kansen pakken. In 1988 begint hij vervolgstudie aan leraren-HBO in Beijing. Is daar niet serieus mee bezig en neemt deel aan ontstane studentenprotesten. Reeds enig fortuin heeft hij vergaard met schrijven. Investeert in nieuwbouw in eigen provincie en leeft zelf in Beijing enkele jaren in armetierige omstandigheid. Zijn oude vriend He Zhiwu bezoekt hem en vertelt dat de motorkap van hun bekende GAZ-51 was gebruikt in de film 'Het Rode Korenveld'. Hij schrijft een aanbevelingsbrief voor Zhiwu en die krijgt ook de beoogde hogere overheids baan in Qingdao. Zhiwu wordt er rijk met ook allerlei private acties en heeft weer vele contacten met oud klasgenoten en leraren.

Hoofdstuk 7

Enkelen worden zeer rijk, velen krijgen het iets beter. Geld speelt grote rol. Het verhaal springt naar 2008 en vriend He Zhiwu verhaalt over afgelopen decennia. Het verhaal is vol van misbruiken van goedgelovigheid van medemens, vriendjespolitiek en vullen van commerciële leemten, die ontstaan als een verstarde samenleving weer tot leven komt. Hij vertelt dat hij Lu Wenli graag had willen trouwen, maar zij had reeds gekozen voor de ploertige zoon van 'n hoge Partij lid. Zhiwu trouwt met Wit-russin en ook dat levert hem voordelen op die Han-Chinezen met éénkind-beleid niet hebben. En stinkend rijk worden lukt hem in Qingdao waarover in vorige hoofdstuk 7 al is geschreven. Het was daar een leven van "geld uitgeven, vrienden krijgen, kleine tegenslagen, grote winsten". Zelfs een avance met Lu Wenli volgt (weduwe geworden in 1993). Maar zij eist meer respect dan Zhiwu wil geven. En ook Mo Yan wil niet meewerken om vriendjes politiek te bedrijven in Longkou waar Zhiwu in real estate investeert.

Hoofdstuk 8

Eeuwenoude cultivering van respect (zunjing) uiteindelijk zegeviert. Mo Yan wordt gevraagd om in Gaomi de lokale opera en talentenjacht te promoten. Dan bezoekt Lu Wenli hem ... "jij en ik waren meer dan klasgenoten." Ook haar tweede echtgenoot is overleden. Wenli vraagt

een gunst om haar dochter voor het toelatingsexamen te laten slagen en zo bij het operagezelschap te komen. De gunst wordt gegund en ook 'gunt' Mo Yan het om van haar een envelop met veel geld (arbeiders halfjaarloon) te accepteren, als dank (maar traditioneel in China ook als teken van wederzijds respect).

Literair is dit een goed vertaald en prettig verhaal om te lezen. Literatuur heeft in Azië een andere geschiedenis gehad dan in Europa (maar hier begeef ik mij 'op glad ijs'). Ook hier zijn romans pas in 18e eeuw van enig belang

geworden, meen ik. Momenteel zijn er vele Aziatische schrijvers en zijn romans alom aanwezig. Vertalen naar Engels, of naar Nederlands, wordt langzamerhand meer gangbaar. Romans zijn prettige kunstwerken om meer over andere samenlevingen te vernemen. Lees bv 'Kikkers', ook van Mo Yan wat gaat over de uitvoering van één-kind beleid op platteland. Volgend jaar wil ik deze roman uit 2009 behandelen.

Monnickendam, 2 december 2025

KRIJGSKUNST

Beste Jan, ook ik wil graag een boek bespreken. Begin deze maand was ik bij een informele reünie van sinologen waar het boek Sunzi, De Kunst van het Oorlogvoeren werd gepresenteerd. Sinoloog Mark Leenhouts heeft het boek naar het Nederlands vertaald en toegelicht. Hij is de trots van de sinologen.

De Kunst van het Oorlogvoeren is 2500 (!) jaar geleden gecompileerd en is vandaag de dag zeer relevant. Het is een boek naar mijn hart. Zoals Mark Leenhouts toelicht: "... het oudste traktaat over oorlogvoering uit de wereldliteratuur, behelst in feite de kunst om het oorlogvoeren zo lang mogelijk uit te stellen."

Als je dit boek leest, krijg je werkelijk inzicht in het Chinese gedachtegoed als het gaat om hedendaagse conflicten.

De Kunst van het Oorlogvoeren is als muziek in de oren voor een pacifist. Dat is uiteraard een paradox.

Echter, het is een verfrissend betoog voor het beperken van de schadelijke impact van het oorlogvoeren. Kracht van de teksten is dat een leider in principe de oorlog bereid is aan te gaan maar niet verheerlijkt, en dat hierbij psychologie de hoofdrol speelt. Geen kwestie van spierballen maar 'verstandig zijn'.

De Kunst van het Oorlogvoeren is zeker geen onbekende verhandeling. De spreuken uit het boek zijn te vinden in allerlei zakagenda's en scheurkalenders. En toch, dat wat oogt als platitudes is nog steeds niet doorgedrongen tot of geaccepteerd in het Westerse gedachtegoed.

Het oorspronkelijke werk bestaat uit dertien hoofdstukken, per hoofdstuk zet Leenhouts uiteen wat de achtergrond was toentertijd, taalkundig en vertaaltechnisch. Het boek is wereldwijd reeds tientallen malen vertaald, maar dit is de allereerste keer dat het rechtstreeks vanuit het Chinees naar het Nederlands is vertaald.

Wanneer je het boek leest, kun je niet anders dan denken aan de vele oorlogen die zich nu afspelen en wat daar de zogenaamde krijgskunst van is, dit geldt met name voor het inmiddels jarenlange gevecht tussen Rusland en Oekraïne.

Ik vraag me af, zal Xi Jinping af en toe een poging doen om Putin uit te leggen wat voor strategieën er nog meer mogelijk zijn als je ook de leer van Sunzi aanhangt.

Ik meen bepaalde gedragingen @ la Sunzi zeker te herkennen in de opstelling van niet alleen van Chinese leiders en politici maar ook in het bedrijfsleven of op het persoonlijke vlak. Gewoonweg omdat het vaak afwijkt van mijn eigen aannames of omdat ik het niet altijd begrijp. De afgelopen veertig jaar die ik in China heb doorgebracht is in dat opzicht een langzaam stijgende leercurve geweest.

Respect voor een duizenden jaren oude leer is ook onderdeel van de leercurve. Het opnieuw lezen van de Kunst van het Oorlogvoeren is wederom een verrijking en verschaft nieuwe inzichten. Het belang van de steun

van het volk, de economische impact van strijd, de verhouding generaal en vorst, kwetsbaarheid, wijsheid versus goedheid, deugdelijkheid, zichtbaarheid, etc. Dit alles komt aan bod. Ik ben voornemens hier volgend jaar op terug te komen.

Even nog wat anders. Macron was op staatsbezoek in China. Een belangrijk moment voor de relatie China en de EU. Zoals bekend is, er worden heel veel producten 'made in China' door de EU geïmporteerd. Deze import is ingegeven door de ongebreidelde consumptie in de EU gecombineerd met schaamteloos winstbejag. Dit heeft inmiddels geresulteerd in een eenzijdige afhankelijkheid aan EU-zijde, en niet alleen voor goedkope consumptieartikelen en hoogwaardige producten maar inmiddels ook voor expertise, kennis, technologie en R&D. Zie het Nexperia-debacle. Alles bij elkaar maakt dat dat de EU achterblijft in de vaart der volkeren. Complicatie, of beter gezegd, de fatale factor is dat Trump de wereld van vrije handel op z'n kop heeft gezet en ook de EU hiermee buiten spel heeft gezet. De EU heeft feitelijk niks meer in handen om te onderhandelen. Afijn, het gaat me er even om dat Frankrijk volgend jaar

voorzitter van de G7 zal zijn en in die positie wellicht iets aan daadkracht kan tonen om een draai te gaan maken, een eigen EU-positie, bij voorkeur sterker en consistentener.

Niet aan de leiband van de VS. Niet ondermijnd door een onzichtbare Nederlandse minister-president of blunderende minister van economische zaken.

Dit bezoek van Macron was opportuun in de aanloop naar 2026. Zijn bezoek was in stijl (alle toeters en bellen, en panda's) waarbij hij drie dagen lang gastvrij onthaald werd door Xi Jinping himself. Macron had in zijn gevolg het hoger management van Airbus, BNP Paribas, Schneider, Alstom, zuivelbedrijven, etc. Echter, zolang er importheffingen gelden voor EVs in de EU is het lastig om gelijk over te steken. Desalniettemin, er zijn wat overeenkomsten getekend voor samenwerking in de ruimtevaart, AI, biofarmacie, groene economie en ...het behoud van de panda.

Den Haag, 13 december 2025

TENSLOTTE

Heb je zin of de behoefte om ook een brief te schrijven aan Jan en Marieke? Je bent welkom om mee te schrijven. Neem contact met ons op per email hallomarieke@leimali.com.

CHINESE DIERENRIEM

25 januari 2020 Jaar van de Rat
12 februari 2021 Jaar van de Buffel
1 februari 2022 Jaar van de Tijger
22 januari 2023 Jaar van het Konijn
10 februari 2024 Jaar van de Draak
29 januari 2025 het Jaar van de Slang
17 februari 2026 het Jaar van het Paard

MONNICKENDAM – BEIJING/DEN HAAG

Hallo Marieke is een vervolg op de bundel Beste Jan (2020-2025). Het zijn bundels van brieven die Jan Tessel en Marieke Reichwein sinds oktober 2020 aan elkaar schrijven. Ze hebben elkaar ontmoet in Beijing, een jaar of 35 geleden. Jan kwam als landbouw-ecoloog in 1982 naar Beijing en werkte meermaals voor langere tijd op het platteland in China tot 2018. Marieke studeerde in 1984 in Shanghai aan de Fudan Universiteit. Jan heeft jarenlang in het buitenland gewerkt en verblijft nu in Monnickendam. Marieke keerde in 2023 terug naar Nederland vanuit China.

De bundel Beste Jan zijn 83 (!) brieven over een periode van vijf jaar. De bundel Hallo Marieke zijn 13 brieven van juni tot en met december 2025.

Het onregelmatige schrijven is een reflectie op de waan van de dag, het is hardop denken en elkaar bevragen. Het leest als twee verschillende dagboeken die niet synchroon lopen. Het schijnt wat licht op het nabije verleden. De correspondentie is een bewijs van onwetendheid van wat de toekomst brengt. Het is verwarring gecombineerd met betweterigheid. Het is leesplezier !

*Wat zouden EU en andere landen nu kunnen doen om deze
monopolie positie van China tegen te gaan?*

*1,4 Miljard mensen verwachten wel van hun regering dat het niet
gepiepeld wordt.*

*Ook 'Beijing' heeft zijn favourite zondebok voor het leed wat
Chinezen is aangedaan, die al lang niet meer leven.*

*Wat een beschamende affaire, letterlijk en figuurlijk
grensoverschrijdend.*

*De Kunst van het Oorlogvoeren is als muziek in de oren voor een
pacifist. Dat is uiteraard een paradox.*